

Fløgstad skule

Muligheter for fremtidig bruk

Innhold

1. Innledning	4
1.1. Formål og problemstilling	6
2. Om Fløgstad skule og området rundt	10
2.1. Overordnede planer	16
2.2. Verneplanen	20
3. Historisk kontekst	22
3.1. Originaltegninger og arkitektur	26
3.2. Skolebyggtypologien tidlig 1900-tallet	30
4. Dagens situasjon	34
4.1. Plantegninger	38
4.2. Fysiske og funksjonelle utfordringer	40
4.3. Eksisterende kvaliteter og potensial	42
5. Muligheter	46
5.1. Universell tilkomst	48
5.2. Alternativ A – Fremtidig storskole	56
5.2.1. Utvidelse av historiske bygninger	58
5.2.2. Uteområder	64
5.2.3. Fremtidig storskole - Alternativ A1	70
5.2.4. Fremtidig storskole - Alternativ A2	78
5.3. Alternativ B - Helsehus	86
5.4. Alternativ C - Boligformål	90
5.4.1. Alternativ C1 - Hybelenheter	92
5.4.2. Alternativ C2 - Leiligheter	98
6. Vurdering og refleksjon	102
7. Kilder	108

1.

Innledning

Fløgstad skule i Sauda har i flere generasjoner vært en sentral del av lokalmiljøet. I kommunens arbeid med framtidig oppvekststruktur, og mulige endringer i barnehage- og skolestrukturen, oppstår behovet for å vurdere alternative bruksområder for skolebygg som kan bli fristilt. Blant disse utmerker Fløgstad skule seg med særlig historisk og arkitektonisk verdi. Det er derfor igangsatt et eget mulighetsstudium som ser nærmere på hvordan bygget kan videreføres som en ressurs for lokalsamfunnet. Studien utforsker ulike scenarier for framtidig bruk – enten gjennom videreføring av eksisterende funksjon, eller gjennom transformasjon til nye formål.

Denne mulighetsstudien er gjennomført på oppdrag fra Sauda kommune i løpet av en seks ukers periode sommeren 2025, som del av prosjektet Framtidas oppvekst. Arbeidet er utarbeidet av arkitekt Guro Fløgstad Håvik, og bygger på tverrfaglige metoder, dokumentanalyse, lokale samtaler, befaringer og faglige vurderinger.

Selv om oppdraget er gitt av kommunen, er rammene lagt opp slik at forfatteren har hatt faglig handlingsrom til å vurdere og utvikle innhold på selvstendig grunnlag. Studien fungerer som et kunnskapsgrunnlag og en utforskende mulighetsstudie med mål om å identifisere realistiske og bærekraftige scenarier for byggets videre bruk og områdets potensial.

1.1.

Formål og problemstilling

Formålet med denne mulighetsstudien er å undersøke hvordan Fløgstad skule kan tas i bruk i framtiden – enten ved å videreføre dagens skolefunksjon eller gjennom en transformasjon til nye formål. Studien skal gi Sauda kommune et faglig beslutningsgrunnlag for hvordan bygget kan utvikles videre, slik at det fortsatt fungerer som en verdifull ressurs for lokalsamfunnet.

Den overordnede problemstillingen som ligger til grunn for arbeidet, er:

Hvordan kan Fløgstad skule brukes i framtiden – enten som skole eller til et nytt formål – på en måte som sikrer bærekraft, inkludering og samfunnsnytte?

Avgrensninger og forbehold

Denne mulighetsstudien presenterer innledende scenarier og faglige vurderinger for framtidig bruk av Fløgstad skule. Arbeidet er utforskende og skal forstås som et tidlig beslutningsgrunnlag, ikke som et ferdig utviklingsforslag. Tegninger og illustrasjoner i dette dokumentet fungerer som konseptuelle skisser og illustrerende eksempler som skal bidra til å fremme diskusjoner. Alle tegninger må videreutvikles før de kan brukes i endelige beslutningsprosesser.

Det er ikke gjennomført dialog med grunneiere, naboer eller relevante myndigheter. Eventuell videre utvikling vil kreve grundigere utredninger, medvirkning og formelle planprosesser i tråd med gjeldende lover og forskrifter.

2.

Om Fløgstad skule og området rundt

Fløgstad skule er en av tre barneskoler i Sauda kommune, lokalisert sentralt i Sauda sentrum, nær Sauda vidaregåande skule. Skolen ble etablert i 1926, med arkitekt Torgeir Alvsaker, og tilbyr undervisning fra 1. til 7. trinn.

Bygget er et pusset murbygg, fordelt på fire etasjer, og har et bruttoareal på 2 770 m². Skolen har i dag 152 elever og 24 ansatte. Bygningen er i god stand, men har et framtidig behov for restaurering. Rehabilitering og påbygg ble gjennomført i 2009–2011 (Norconsult, 2024).

Bilde: Sauda kommune, 2024

Skolenavn	Fløgstad skule
Skulesteg	1.–7. trinn
Adresse	Kongsveien 48, 4201 Sauda
Etableringsår	1926 (bygget i bruk fra 1927), tilbygg 1936
Arkitekt	Torgeir Alvsaker
Bygningstype	Pusset murbygg med treinnslag
4 etasjer	(inkl. underetasje)
Bruttoareal bygg	2 770 m²
Nettoareal ekskl. idrett	1 606 m²
Nettoareal inkl. idrett	1 858 m²
Tomteareal	3 749 m²
Tillegg leik-/ballplass	2 620 m²
Tilstand	God, men med framtidig behov for restaurering
Tilgjengelighet	Heis – tilgjengelighet via baksiden
Rehabilitering/påbygg	2009–2011
Kulturminnestatus	Ikke fredet, men ligger i vernesona Åbøbyen
Kulturhistorisk verdi	Høy – både sosial og kulturhistorisk verdi
Brannsikring	Sprinkleranlegg
Romhøyde	God, over 3m i flere rom
Planlagte tiltak	Se FDV-plan (forvaltning, drift- og vedlikeholdsplan)
Elever (2025/26)	152 elever (Visma)
Tilsette (2023/24)	24 ansatte (Norconsult 2024)
Lærarar (årsverk)	15,1 årsverk / 16 lærere
Assistentar / fagarbeidarar	7
Adm. / leing / rådgivar	3
Midlertidige bygg/brakke	Nei

Tekst: Hentet fra Framtidas oppvekst Sauda, oppdragsnr. 52401979. Norconsult for Sauda kommune (2024)

1971

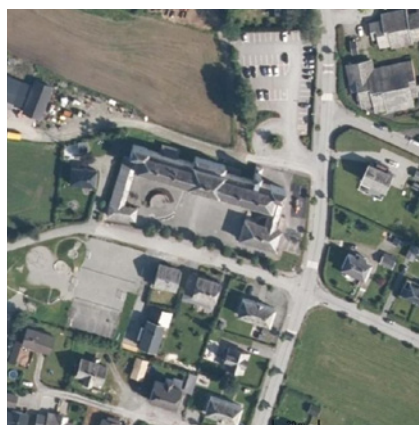
2004

2010

2015

2019

2025

Fløgstad skule

Ulike funksjoner i Sauda

1. Helsetjenester og PPT Sauda
2. Rustå barnehage
3. Austarheim skule
4. Veslefrikk barnehage
5. Friluftsområde Andedammen
6. Idrettsanlegg
7. Sauda vidaregåande skule
8. Sauda ungdomsskule
9. Svømmehall & Klatreanlegg
10. Sentrum
11. Mot Saudasjøen Leabøen barnehage og Risvoll skule

2.1.

Overordnede planer

Fremtidig utvikling av Fløgstad skule må ses i sammenheng med gjeldende og kommende planprosesser på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Flere nye planer er under utarbeidelse, og peker samlet i retning av økt tverrfaglig samarbeid, styrket satsing på kunst og kultur i skolen, samt større vekt på tilgjengelighet, inkludering og bærekraftige løsninger.

På regionalt nivå pågår det et arbeid med en ny regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn (HIS-planen). Planen vil erstatte og samle en rekke tidligere plandokumenter, deriblant fylkesdelplan for universell utforming, samt strategier knyttet til folkehelse, friluftsliv, integrering og psykisk helse (Rogaland fylkeskommune, 2025).

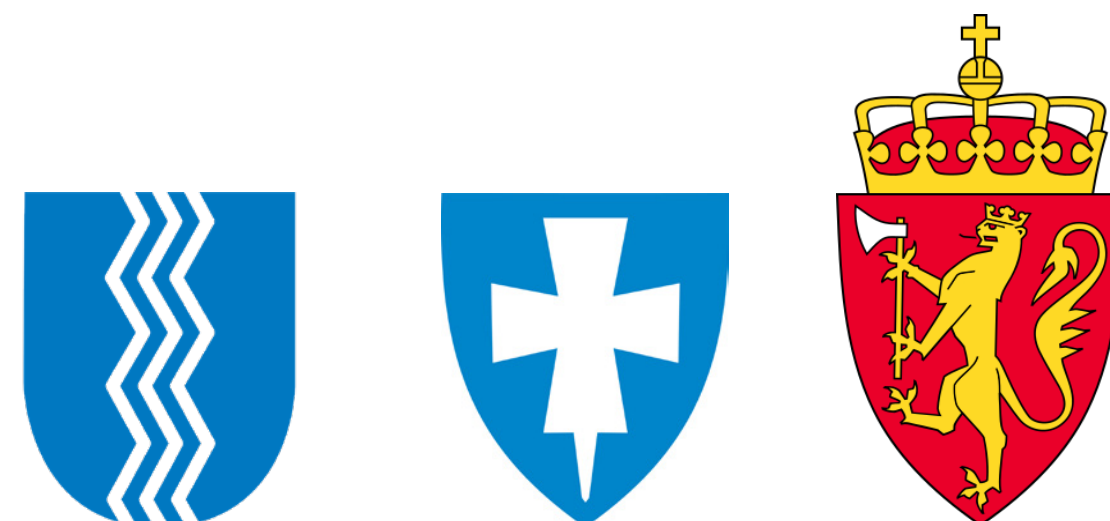
Et sentralt initiativ er den kommende Fylkesplan for regional utvikling, areal og mobilitet (FRAM-planen), som etter planen trer i kraft i 2027. Den legger til rette for tettere samhandling mellom utdannings- og kultursektor, og vektlegger samordning av offentlige tjenester – særlig innen utdanning, kultur og mobilitet. Planen understøtter utvikling av tverrfaglige prosjekter og styrket infrastruktur i og rundt skolene. Et av hovedsatsingsområdene er kunst og kultur for barn og unge, med mål om å styrke den kunstfaglige kompetansen i grunnskolen og etablere tettere samarbeid mellom skole, kulturskole og frivillige aktører. Universell utforming og tilgjengelighet fremheves som grunnleggende prinsipper for å sikre inkluderende tilbud (Rogaland fylkeskommune, 2025).

I tillegg stiller nasjonale føringer krav til ansvarlig arealforvaltning. Fløgstad skule grenser til dyrka mark ved Lofthus gård, og i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 understrekes kommunenes ansvar for å ivareta dyrka og dyrkbar jord. Jordvern løftes frem som viktig for både matsikkerhet og klimagassreduksjon, og nedbygging bør kun vurderes der det ikke finnes reelle alternativer (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2023).

Kommunal- og distriktsdepartementet, Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027, vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023. <https://www.regjeringen.no/no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20232027/id2985764/?ch=6> (hentet 11.07.2025)

Rogaland fylkeskommune, Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn (HIS-planen). <https://www.rogfk.no/vare-tjenester/planlegging/pagaende-plan-og-strategiarbeid/regionalplan-for-helsefremmende-og-inkluderende-samfunn/regionalplan-for-helsefremmende-og-inkluderende-samfunn-his-planen.149363.aspx> (hentet 01.07.2025)

Rogaland fylkeskommune. Fylkesplan for regional utvikling, areal og mobilitet (FRAM-planen). <https://www.rogfk.no/vare-tjenester/planlegging/pagaende-plan-og-strategiarbeid/fylkesplan-for-regional-utvikling-areal-og-mobilitet-fram-planen/> (hentet 01.07.2025)

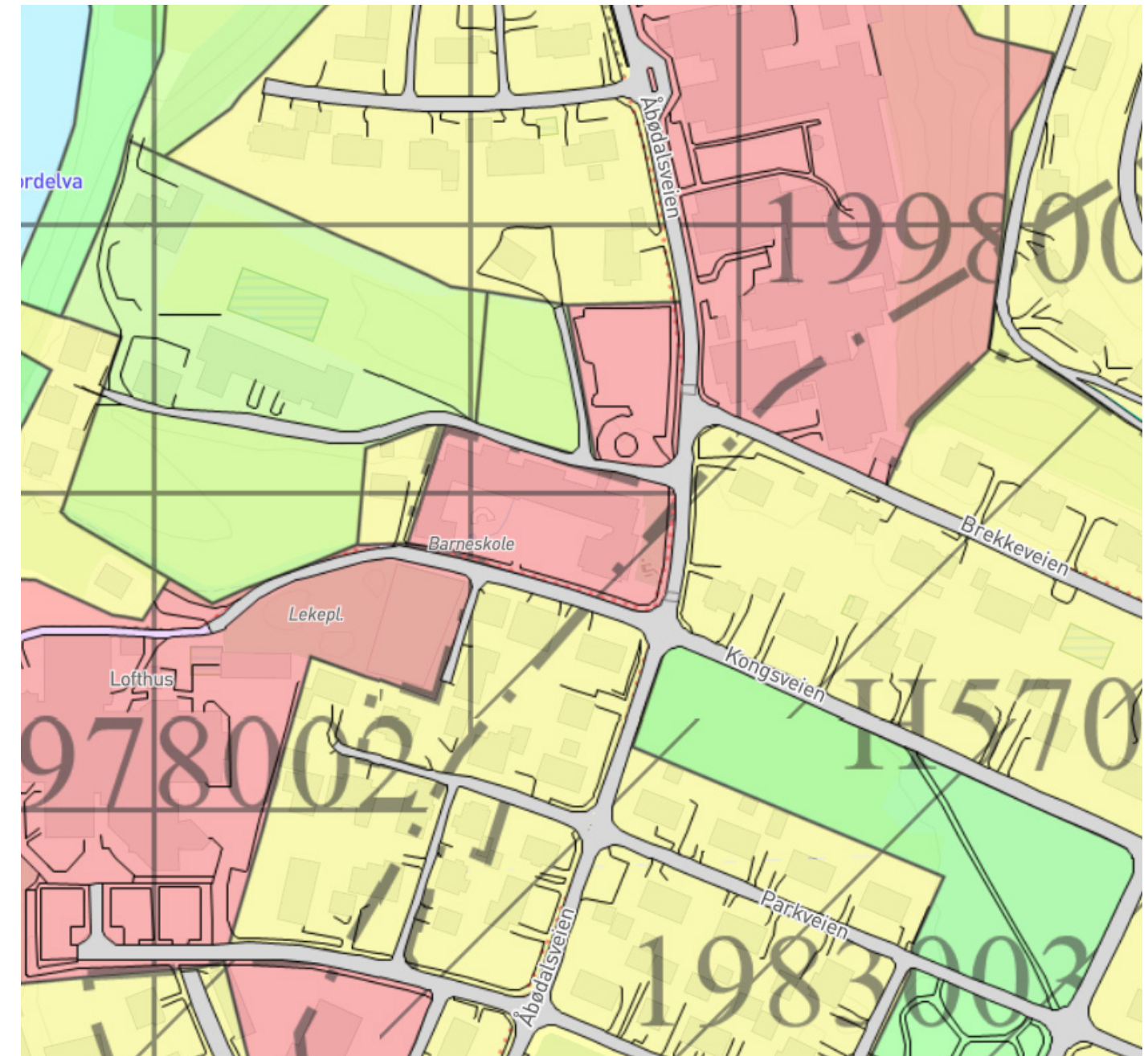
Figur: Suda kommunevåpen, Rogalands fylkesvåpen, Norges riksvåpen

Kommuneplan og reguleringsplan

I reguleringsplanen for Åbøbyen er tomten til Fløgstad skule regulert til offentlig eller allmennyttig formål, med skole som hovedformål. All ny aktivitet på tomten må ligge innenfor dette formålet, og større funksjonelle endringer eller utvidelser kan utløse krav om detaljregulering eller planendring.

I kommuneplanens arealdel for 2019–2031 er tomten avsatt til offentlig eller privat tjenesteyting. Området er i tillegg vist med hensynssone H570 «Bevaring kulturmiljø», som ivaretar kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse. Dette understreker at Åbøbyen inngår i et kulturmiljø av nasjonal betydning, og at historiske og landskapsmessige verdier skal tas hensyn til ved all utvikling.

Kommuneplanen gir de overordnede rammene for bruk og bevaring, mens reguleringsplanen konkretiserer disse rammene med detaljer om arealbruk, utnyttelse og funksjon. Utviklingen av Fløgstad skule og nærområdet skal dermed skje i tråd med både nasjonale kulturverninteresser og lokale behov. Samtidig legger reguleringene til rette for et helhetlig og tilgjengelig nærmiljø, med korte avstander mellom boliger, skole og uteområder.

2.2.

Verneplanen

Fløgstad skule ligger innenfor det regulerte spesialområdet Åbøbyen, som er vernet på bakgrunn av sin historiske, antikvariske og kulturelle verdi (Fylkesmannen i Rogaland 1983).

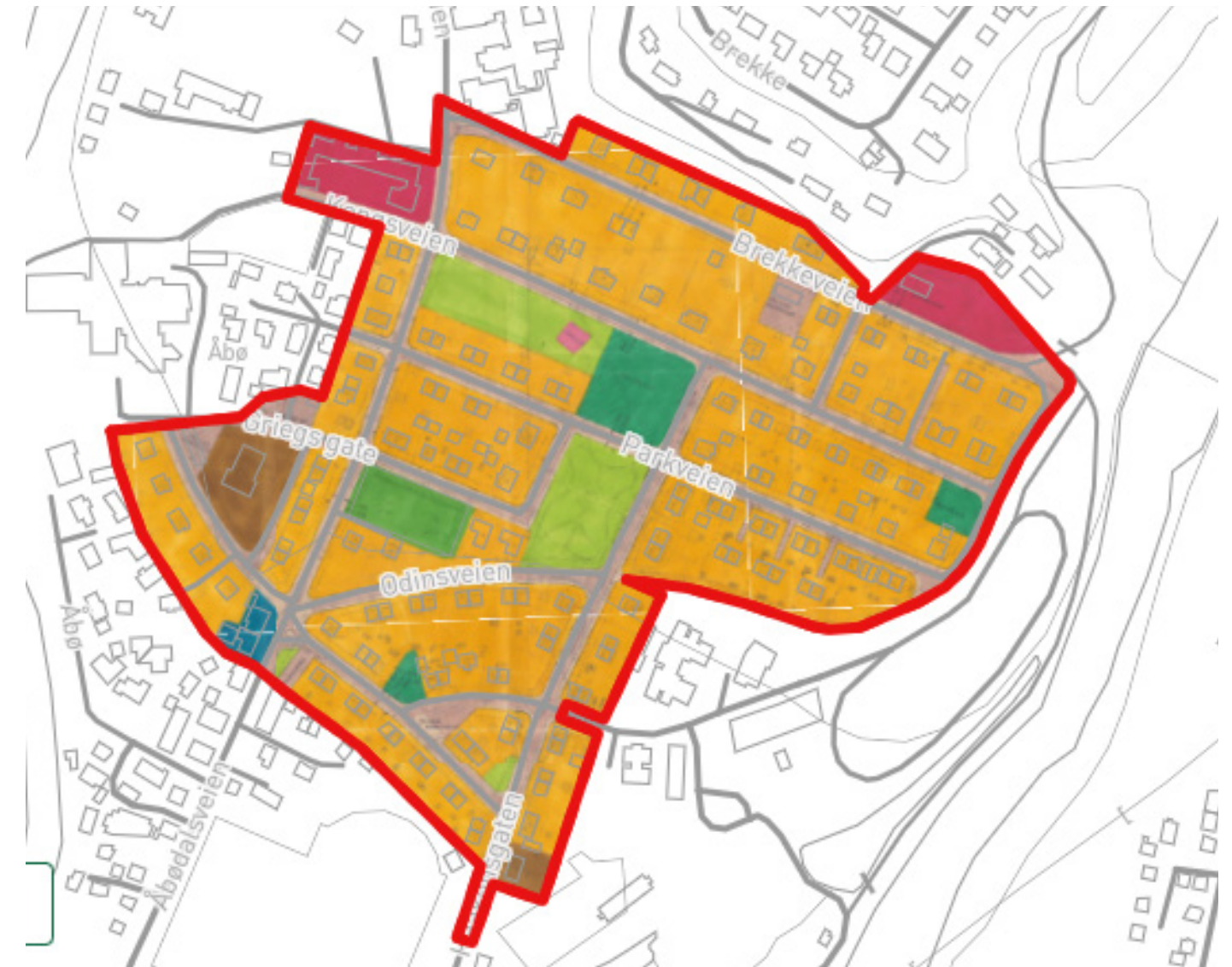
Målet med verneplanen er å bevare bebyggelse, beplantning, gatemiljø og parkanlegg, og videreføre områdetets særpreg og karakter. I henhold til verneplanen har eiere av bygninger i området et særskilt ansvar for å vedlikeholde eksteriøret. Dette gjelder også kommunen som eier av Fløgstad skule, og innebærer en forpliktelse til å opprettholde bygningens opprinnelige stil og uttrykk slik det fremsto da verneplanen trådte i kraft (Fylkesmannen i Rogaland 1983). Riving av bygningen er ikke tillatt, og ved skade skal bygningen gjenoppføres med samme eksteriør og plassering. Dersom skolen fortsatt skal brukes til undervisning, finnes det gunstige låneordninger som kan bidra til finansiering av nødvendig oppussing.

Vernebestemmelsene åpner for innvendig modernisering etter huseiers ønsker, mens utvendige endringer som påbygg, tilbygg og istandsetting må følge opprinnelig stil med hensyn til målestokk, takform, fasader, dører, vinduer, materialbruk og farger.

Nybygg og større fasadeendringer krever fasadeoppriss som viser bygningen og tilstøtende bebyggelse, og eksteriøret skal harmonere med eksisterende bebyggelse.

Beplantning, belysning, gjerder og murer skal tilpasses bymiljøets karakter, og ved endringer i tomtegrenser skal opprinnelig beplantning eller gjerde/stakitt tilbakeføres.

Søknader om eksteriørmessige endringer som bryter med den tidstypiske karakteren skal oversendes Fylkeskonservatoren i Rogaland for uttalelse. Det er ikke tillatt å etablere private servitutter som strider mot reguleringsbestemmelsene, men unntak kan gis av bygningsrådet dersom særlige grunner foreligger, innenfor rammen av bygningsloven og vedtektene (Fylkesmannen i Rogaland 1983).

3.

Historisk kontekst

Fløgstad skule har røtter tilbake til 1876, da den første skolebygningen ble reist på Øyra i Sauda. Denne bygningen fungerte som skole helt frem til den ble revet i 1927. Den industrielle veksten tidlig på 1900-tallet førte til kraftig tilflytting, og behovet for en ny, større skole vokste frem. Ambisjonen var å etablere en skole som kunne romme både nynorsk- og bokmålsklasser – et grep som også hadde en sosial dimensjon, ved å motvirke klassekiller i lokalsamfunnet.

Oppdraget med å tegne det nye skolebygget ble gitt til arkitekt Torgeir Alvsaker fra Bergen. Alvsaker var en sentral aktør innen vestnorsk arkitektur, og har blant annet tegnet boliger i Åbøbyen, Ullensvang Hotell og Tyssedal barneskole.

Første byggetrinn av Fløgstad skule sto ferdig i desember 1926, beliggende på Lofthus – et område som den gang var en del av Åbø. Skolen tok over både navnet og skolekretsen fra den tidligere skolen på Øyra (Vetti 1997). Allerede i 1930 var byggetrinn to fullført, og i 1936 sto tredje og siste byggetrinn klart.

På det tidspunktet var Fløgstad skule det største skolebygget i Rogaland utenfor byene. Bygget inneholdt 12 klasserom, ni spesialrom, samt egne rom for lærere, styrer, skoletannlege og vaktmesterbolig. På det meste huset skolen fem ulike skoleslag og opptil 700 elever (Tangstad 2008). I tillegg fungerte bygget som en viktig møteplass i lokalsamfunnet, med teknisk kveldsskole og lokaler tilgjengelig for lag og foreninger.

To hus i Åbøbyen som Fløgstad skule-arkitekten Torgeir Alvsaker har tegnet.

1.

Første byggetrinn 1926

2.

Andre byggetrinn 1930

3.

Tredje byggetrinn 1936

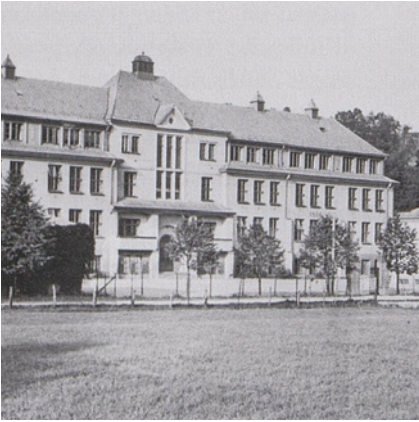
Det lokale engasjementet i forbindelse med skolestrukturdebatten på 2000-tallet synliggjorde at Fløgstad skule representerer mer enn et undervisningsbygg. Skolen ble løftet frem som et viktig sosialt og historisk ankerpunkt i nærmiljøet, med betydning for både identitet og tilhørighet. Flere aktører uttrykte tydelig vilje til å bevare skolen som en del av lokalsamfunnet.

Bilde: Avisoppslag fra tidligere skoledebatt. Ryfylke, Fredag 31.mai 2002 nr.41

I perioden 2008 til 2009 gjennomgikk Fløgstad skule en omfattende renovering. Bygget er fortsatt i bruk og ivaretas som et viktig kulturminne i Sauda. Dette understreker byggets vedvarende betydning, både som fysisk struktur og som bærer av lokal historie og fellesskap.

- Historiske bilder:
1. Den monumentale skolebygningen. Mittet & Co AS (Nasjonalbiblioteket)
 2. Sløydssalen. Saga om Fløgstad skule, 1997. Utlån Lars Viland
 3. Skuletannlegen på Fløgstad. Saga om Fløgstad skule, 1997
 4. Samling i skolegården. Saga om Fløgstad skule, 1997. Utlån Ben Basgård
 5. Klassebilde 1947. Åshild Marie Øverland. Arbeiderhistorie, 2001
 6. Tidlig 1930-tall. Fotograf Wilse. Foto: Norsk folkemuseum
 7. Fløgstad skulegård. Ryfylke, 1999, nr. 44
 8. Knut A. tle Seim, Ryfylke, 2002
 9. Arkivfoto, Ryfylke, 2007, nr. 15

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

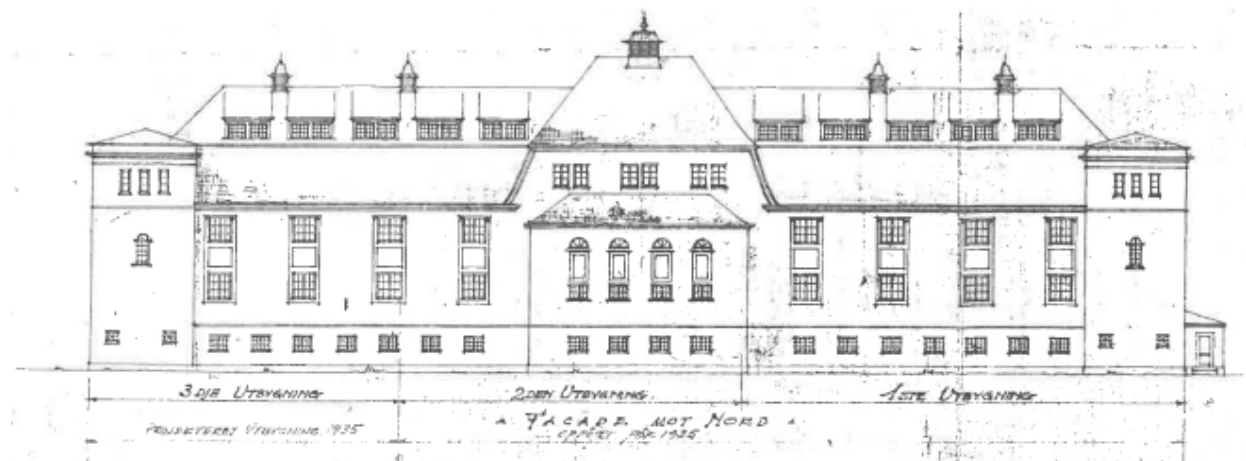
9.

3.1.

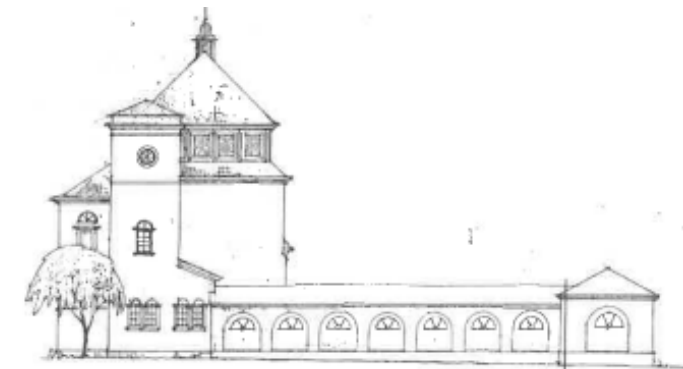
Originaltegninger og arkitektur

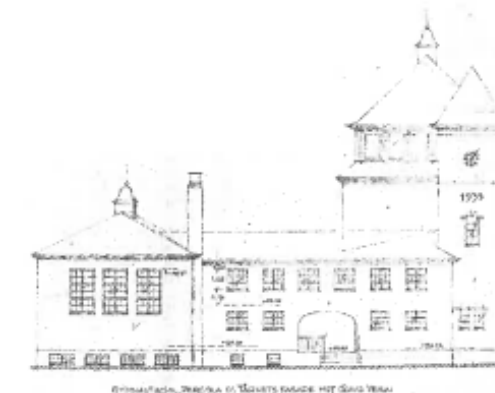
Sør

Nord

Vest

Øst

Særegne bygningselementer

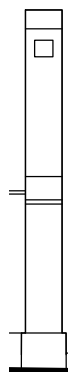
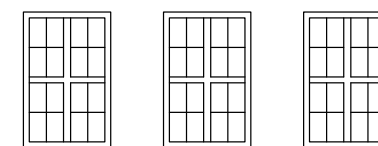
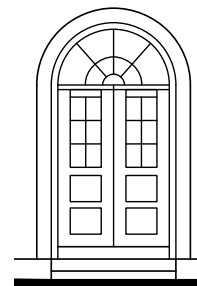
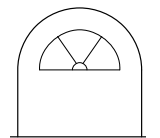
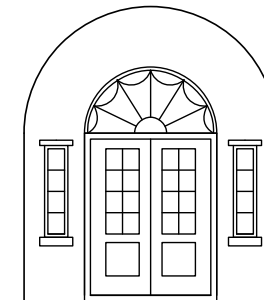
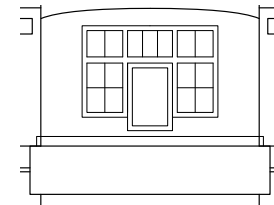
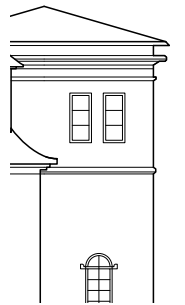
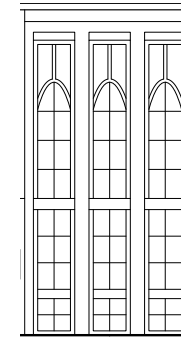
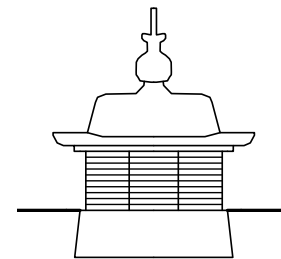
Ved videreutvikling eller endret bruk av Fløgstad skule bør byggets historiske og arkitektoniske kvaliteter ligge til grunn for både prosess og utforming. Bygget har en tydelig form og komposisjon som bærer preg av høy arkitektonisk bevissthet. Dette gir skolen stor verdi som inspirasjonsgrunnlag for eventuell ombygging eller tilbygg.

Inngangspartiet er et av byggets mest karakteristiske trekk, med symmetrisk utforming, inntrukket fasade og forhøyet midtparti på taket. Totalen av disse bygningselementene skaper en klar lesbarhet for hvor hovedinngangen er. De høye vinduene i det sentrerte trapperommet bidrar til et monumentalt uttrykk. Den buede hoveddøren og relieffer rundt vinduer og gesims er eksempler på elementer som tilfører detaljrikdom.

Vindusplasseringen, organisert i grupper på tre, sammen med de synlige søylene i sørfasaden, gjenspeiler byggets opprinnelige klasseromsstruktur. Bygget har en inntrukket toppetasje som balanserer høyden og gir variasjon. Det valmede taket med lappskifer, halvsirkelformede vinduer i uværsskur og buede tak på ventilasjonsjakter er eksempler på hvordan materialitet og detaljering er nøye bearbeidet. Bruken av ulike vindusformater, som firkantede, runde og halvsirkelformede, gir rytme og bevegelse i fasaden, uten å bryte med den gjennomgående symmetrien.

Verneplanen for Åbøbyen fremhever at eventuell fornyelse og transformasjon bør derfor bygge videre på eksisterende uttrykk, materialbruk og komposisjon, slik at helheten styrkes. Fløgstad skule har ikke bare historisk og lokal verdi, men fremstår også som et godt eksempel på arkitektur som kombinerer funksjonalitet, håndverk og estetikk.

Kravene til gode pedagogiske bygninger har utviklet seg over tid. Ved en eventuell utbygging av Fløgstad skule er det derfor viktig å finne en løsning som balanserer verneplanens intensjoner med moderne behov, som gode dagslysforhold og universell tilgjengelighet.

3.2.

Skolebyggtypologien tidlig 1900-tallet

Fløgstad skule er et eksempel på den norske skolebyggtypologien fra tidlig 1900-tall, preget av idealene om folkehelse, orden og samfunnsmessig betydning. Skolene skulle ikke bare være funksjonelle, men også markere utdanningens rolle som samfunnsbærende institusjon. Fløgstad skule, oppført i 1926 i Sauda, har tydelige paralleller til Møhlenpris skole i Bergen (1912), Våland i Stavanger (1911), Majorstuen skole i Oslo (1908) og Aspøy skole i Ålesund (1922).

Disse skolene deler flere arkitektoniske og strukturelle kjennetegn som definerer en nasjonal skolebyggtradisjon. De er bygget i mur, ofte med høy grunnmur, noe som gir et robust og monumentalt uttrykk. Symmetrisk komposisjon med markert midtparti og balanserte fløyer er gjennomgående. De store vindusflatene, gjerne organisert i grupper på tre, sikrer rikelig dagslys, i tråd med tidens helsepedagogiske prinsipper. Høye bygg og gode lysforhold ble vektlagt både av pedagogiske og folkehelsemessige hensyn.

Arkitekturen bærer preg av historistiske og nasjonalromantiske impulser, med elementer fra nybarokk, nyrenessanse eller jugendstil, avhengig av byggeår og region. Fløgstad skule har dekorative gesimser, markerte hjørnetårn og valmet tak, som også finnes i Møhlenpris og Majorstuen skoler. Bygningene er ofte malt i lyse, gule eller beige toner.

Skolenes plassering og utforming reflekterer tidens urbane utvikling og stolthet knyttet til utdanning. De ligger sentralt og er ofte omgitt av skolegårder med mur og port, noe som tydelig markerer skolens rolle som sosial og pedagogisk institusjon i det offentlige rom.

Fløgstad skule representerer dermed den norske byskoletypologien som vokste frem rundt århundreskiftet, og sammen med de nevnte skolene gir den et tydelig arkitektonisk og kulturhistorisk bilde av hvordan skolen ble en bærebjelke i utviklingen av den moderne velferdsstaten.

Aspøy skole, Ålesund (1922)

Våland skole, Stavanger (1911)

Majorstuen skole, Oslo (1908)

Møhlenpris skole, Bergen (1912)

Bilder:

Aspøy skole: Sunnmørsposten, n.d. smp.no

Våland skole: Våland skole, n.d. minkole.no

Majorstuen skole: Narve Skarpmoen, Majorstuen skole, fotografi, Nasjonalbiblioteket

Møhlenpris skole: Knut Strand, Møhlenpris skole, fotografi, Kringom.no

Bilde: Sauda sogelag, Årbok 2008, "Fløgstad skule" s. 52, v.Karen Sofie Tangstad

4.

Dagens situasjon

For å kunne vurdere fremtidige muligheter og utviklingsretninger for Fløgstad skule, er det essensielt å ha en grundig forståelse av dagens bruk og funksjon. En kartlegging av eksisterende rom og funksjoner gir et viktig utgangspunkt for å identifisere behov, utfordringer og potensialer i skoleanlegget.

Nedenfor følger et utdrag fra Norconsults rapport "Framtidas oppvekst Sauda" fra 2024, som beskriver romfordeling og funksjoner ved Fløgstad skule. Dette gir en detaljert oversikt over dagens situasjon og danner grunnlag for videre planlegging:

Generelle læringsareal

Fløgstad skule er lokalisert om lag 1 km nord for Sauda sentrum, like ved idrettsanlegget og Sauda vidaregåande skule. Skulebygget består av ein bygning som vart reist i to byggjesteget, det første i 1926 og det andre i 1936. Areal i skulebygget strekkjer seg over 4 etasjar. Skulebygget vart rusta opp i perioden 2009-2011, og det vart då mellom anna sett inn heis. Klasserom og grupperom: I skulebygget er det totalt 9 ordinære klasserom. Det største klasserommet er 59 m², medan storleiken på dei andre klasseromma er mellom 45 og 48 m². 2 klasserom er lokalisert i underetasjen, 2 i første etasje og 5 i andre etasje. Det er totalt 10 grupperom i bygget, og desse er mellom 15 og 31 m². Tre av grupperomma er lokalisert i 3. etasje og vert i hovudsak nytta til spesialundervisning.

Garderobar, toalett og inngangsparti:

Elevane har ikkje eigne garderobar, men oppheng for klede i felles gangareal/korridor utanfor klasseromma. I første etasje er det felles toalettanlegg for jenter, medan det er tilsvarende løysning for gutar i andre etasje. I underetasjen er det to elevtoalett. Til saman er det 14 elevtoalett i hovudbygget. Toaletttilknytt gymsalen kjem i tillegg. Hovudinngangen til skulen er lett synleg frå skulegarden - midt på skulebygget. Elevar kan i tillegg nytte inngangsdører i aust- og vestenden av skulebygget. Brukarar som er avhengig av å nytte heis må nytte inngang på baksida av skulen.

Fellesareal:

Ved fellessamlingar for heile skulen vert gymsalen nytta.

Spesialpedagogikk:

Skulen har ikkje eigne spesialpedagogiske grupper, men grupperomma i tredje etasje vert nytta for elevar med trong for eige rom. SFO disponerer eigen base på 72 m². Basen er delt i to rom, men det er ope mellom desse. SFO kan også nytte andre rom i skulen etter undervisningstid, når det er trong for det.

Mat og helse:

Areal til mat og helse er plassert i 3. etasje. Hovudrommet er 87 m², men om lag 20-25 m² går bort til open gangsone. Det er 4 kjøkenstasjonar i rommet, og det er gjev kapasitet til 16 elevar. Frå hovudrommet er det tilgang til eit vaskerom og eit kjøkenlager. Kunst og handverk: I underetasjen har skulen tilgang til ei samla kunst- og handverksavdeling med to verkstadsonar: tekstil/teikning og sløyd. Frå tekstilverkstaden er det tilgang til eit lager på 6 m², og frå sløydverkstaden er det tilgang til lager- og maskinrom på ca. 15 m². Samla areal kunst og handverk er ca. 112 m².

Bibliotek:

Skulen nyttar eit grupperom i 2. etasje til bibliotek. Tidlegare har skulen hatt bibliotek i 3. etasje, men dette er ikkje lengre i bruk ettersom skulen no i hovudsak nyttar det offentlege biblioteket i sentrum. Det gamle biblioteket/mediateket i tredje etasje nyttast i dag mellom anna av SFO, men arealet er i arealgjennomgangen registrert som bibliotek. Samla areal til bibliotek vert med dette 101m².

Kroppspøving:

Skulen sin gymsal er lokalisert i ein eigen fløy som stikker ut frå hovudbygget. Gymsalen er 136,5 m². 2 elevgarderobar er tilgjengeleg i underetasjen. Desse har eit samla areal på 99 m². I tillegg er det lærargarderobe, apparatrom og eit lager i gymbygget.

Musikk:

Skulen har tilgang til ein song-/musikksal i tredje etasje. Denne er 77 m². I tillegg er her ei scene på ca. 20 m² og eit lager på 11 m². Skulen opplyser at rommet mest vert nytta ved fellessamlingar, og lite til ordinær musikkundervisning.

Naturfag/teknologi:

Det er ikkje eige naturfagsrom i skulen.

Nærmiljøfunksjonar

Det er i hovudsak gymsalen som er godt eigna til utlån og utleige for nærmiljøet på kveldstid.

Uteareal

Tilgjengeleg leike- og opphaldsareal ute kan grovt sett delast i to soner; ei i indre skulegard (ved aust-sida av gymsalen), og ei sone på andre sida av Kongsvegen. Indre skulegard er ca. 1500 m². Ca. 200 m² under tak i uværskuret kjem i tillegg. I skulegarden er det etablert ei amfitrapp der klassar kan samlast til undervisning eller anna ute. På austsida av gymbygget er det eit leikeområde på ca. 500 m². Her er det eit klatrestativ, ei huske og ei sandkasse. På sørsida av Kongsvegen er det eit opparbeidd leikeområde med to ballbaner og fleire leikeapparat. Denne sona er på 2620 m². Samla tilgjengeleg leike- og opphaldsareal ute er ca. 4820 m² (inkl. uværskur).

Administrasjon:

Kontora for administrasjon og leiing er lokalisert i første etasje, midt i skulebygget. Kontora er lett tilgjengeleg frå trappa som ligg rett innanfor hovudinngangen. Rektor sitt kontor ligg attmed trapperommet og er 23,5 m² mens eit felles kontor for inspektør, SFO-leiar og kontormedarbeidar på 17 m². Dei to siste er på skulen ein dag per veke, på ulike dagar.

Kontorarbeidsplassar for lærarar:

Lærarar har kontorarbeidsplassar fordelt på tre arbeidsrom. Desse er lokalisert i første etasje, i nærleiken administrasjon, pauserom, garderobar for tilsette og kopirom. Det minste arbeidsrommet er omkring 18 m². Her er det 5 kontorplassar for lærarar, og 2 for assistentar. Dei to største arbeidsromma er 26 og 31 m². Her er det 6 og 8 kontorplassar. Det største av desse to arbeidsromma har tilkomst via det andre. Samla areal for dei tre arbeidsromma er 75 m², noko som tilseier plass til 12 lærarar. Kopi- og rekvisitarom er tilgjengeleg i tilknytning til arbeidsromma.

Møte- samtale- og kvilerom:

Skulen har eit møterom på 23,5 m². Dette er lokalisert i første etasje, attmed trapperom midt i bygget. Helsesjukepleiar nyttar møterommet til kontor ein dag per veke.

Pauserom for tilsette:

Pauserom for tilsette er plassert i personalavdelinga, mellom administrasjon/leiing og lærararbeidsromma. Frå pauserommet er det tilgang til eit kjøken på ca. 15 m². Pauserommet er 47 m².

Garderobar/WC for tilsette:

Attmed pauserommet i første etasje er det ein garderobe for tilsette på ca. 15 m². Frå felles gangareal utanfor garderoben er det tilgang til 3 WC for tilsette.

Vurdering av kapasitet

Basert på kapasitet i klasserom og tilgjengelege grupperom, har skulen ein teoretisk makskapasitet på 190 elevar. Det er lagt til grunn maksstorleik på klassane med 28 elevar, men ingen av klasseromma er store nok til full klassestorleik. Vanleg kapasitet i klasseromma er mellom 19 og 22 elevar. Bibliotekrommet i tredje etasje vert ikkje nytta til bibliotek i dag. Skulen kan omdisponere rommet til klasserom dersom det vert trong for eit rom med kapasitet til 28 eller fleire elevar. Skulen har seks ordinære grupperom som er lokalisert i tilknytning til, eller i nærleiken av klasserom. I tillegg er det tre grupperom i tredje etasje (der det ikkje er klasserom) som vert nytta til spesialundervisning og særskilt norskundervisning. SFO-basen er lett tilgjengeleg som støtteareal for klassane som er lokalisert i underetasjen. Skulen har ikkje tilgang til spesialrom i naturfag. Dette vert vurdert som noko avgrensande pedagogisk, men ikkje i høve til kapasitet.

Vurdert funksjonell kapasitet læringsareal (90 % utnytting)

Vurdert maksimal kapasitet læringsareal (100 % utnytting)

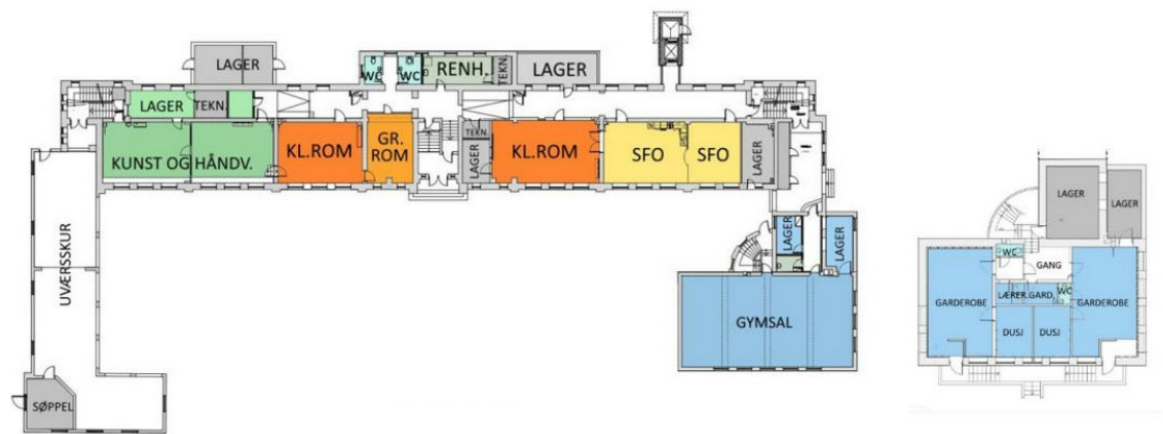
Merknad Fløgstad skule:

Universell tilkomst: Skulen fekk heis i samband med rehabilitering i 2009-2011. Tilkomst heis er frå baksida av skulen. Denne er vanskeleg tilgjengeleg frå skulens leike- og opphaldsareal. Tilkomst med heis til rom og funksjonar via heis gjer at ein må gå gjennom andre rom og funksjonar for å kome til songsal (fellessamlingar), grupperom spesialundervisning og det gamle biblioteket/mediateket. Klasseromma er gjennomgåande små. 8 av 9 rom har kapasitet mellom 19 og 22 elevar. Skulen har 21 eller fleire elevar i 5 av 7 klassar. Herav 3 klassar med 24 elevar.

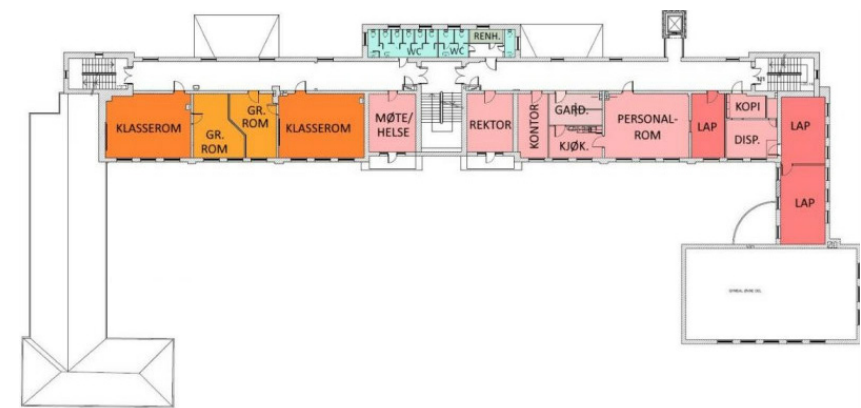
4.1.

Plantegninger

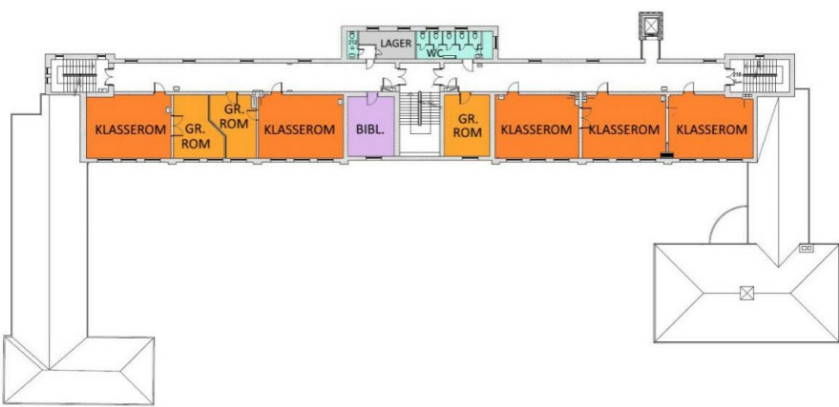
Tegningene nedenfor (hentet fra Norconsults rapport "Framtidas oppvekst Sauda" fra 2024) illustrerer dagens funksjonsprogram for Fløgstad skule. De ulike fargene angir de forskjellige bruksområdene i bygget, og gir en oversikt over rommenes funksjonelle inndeling.

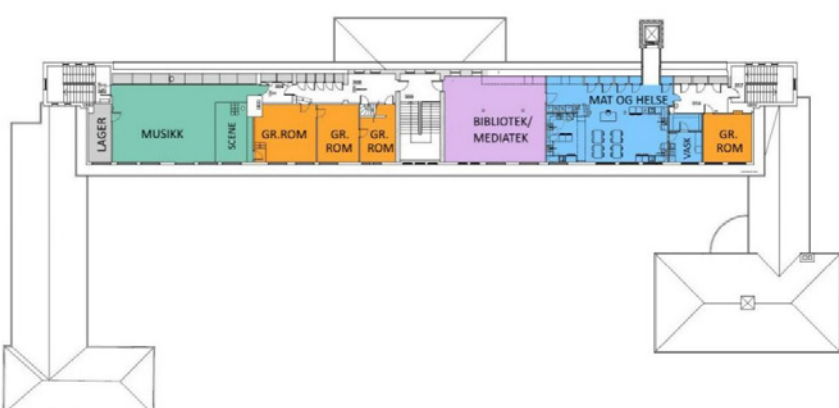
Grunnplan + kjeller gymsal (høyre)

1.etasje

2. etasje

3. etasje

Tegninger: Hentet fra Framtidas oppvekst Sauda, oppdragsnr. 52401979. Norconsult for Sauda kommune (2024)

4.2.

Fysiske og funksjonelle utfordringer

Det er flere forhold ved Fløgstad skule som utfordrer byggets funksjonalitet i møte med dagens krav til skolebygg. Fremtidig bruk, enten som skole eller til annen funksjon, vil medføre ulike krav og føringer. Dette kapittelet bygger i stor grad på utredningene i Norconsult-rapporten Framtidas oppvekst Sauda (2024), supplert med befaringer og intervjuer. Det belyser de fysiske og funksjonelle utfordringene ved Fløgstad skule som barneskole.

En gjennomgående utfordring er at klasserommene er relativt små, noe som begrenser fleksibiliteten i undervisningen og muligheten for tilpasning til ulike elevbehov.

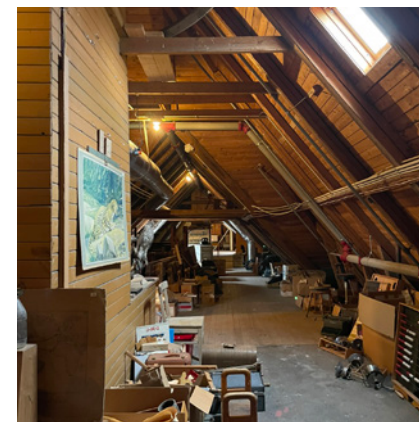
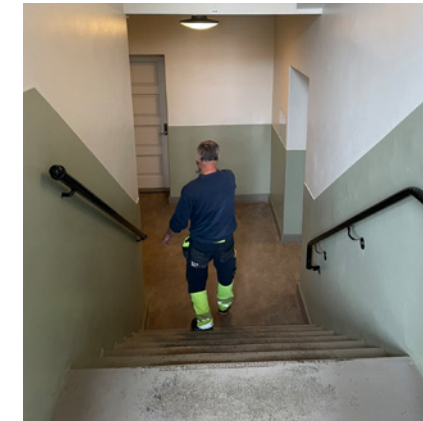
Gymsalen er for liten til mange typer aktiviteter, og garderobene i underetasjen har begrenset tilgjengelighet for elever med funksjonsvariasjoner. Heisen er plassert usentralt, noe som ytterligere svekker tilgjengeligheten for brukere med behov for universell utforming.

Rommene i øverste etasje har gode kvaliteter, men er lite integrert i skolens daglige drift. Garderobefasilitetene er utilstrekkelige, noe som utfordrer skillet mellom rene og urene soner og skaper logistiske utfordringer. Skolen mangler også spesialrom som sanserom, som er viktige for elever med sammensatte behov.

Uteområdet har begrenset tilgang på grøntarealer, noe som reduserer mulighetene for variert lek og naturnære aktiviteter.

Innendørs er arealet for lærernes arbeidsplasser for lite i henhold til gjeldende forskrifter. Det finnes heller ikke egne rom for driftstekniker eller IT-ansvarlig. Bygget mangler dessuten et dedikert varemottak med hensiktsmessig logistikk-løsning.

Byggets konstruksjon er tung og lite fleksibel, noe som kan gjøre det utfordrende å tilpasse rominndelingen til nye behov.

4.3.

Eksisterende kvaliteter og potensial

Fløgstad skule har en rekke kvaliteter som gjør både bygget og beliggenheten godt egnet for bevaring og videre bruk, enten som skole eller med en ny funksjon.

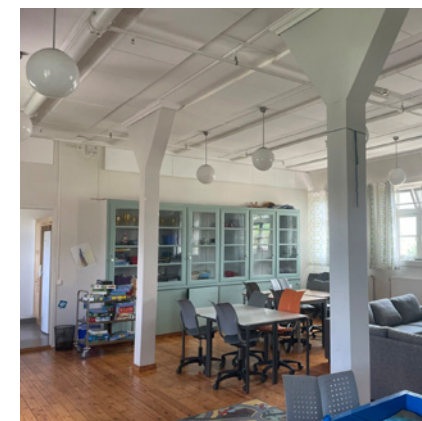
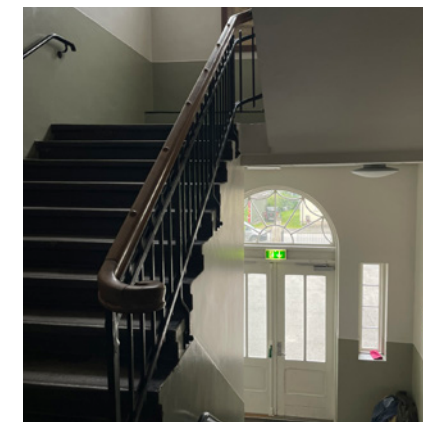
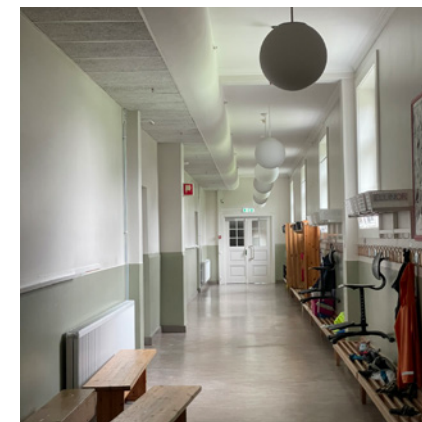
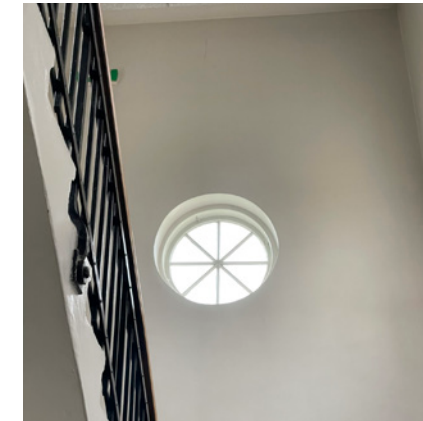
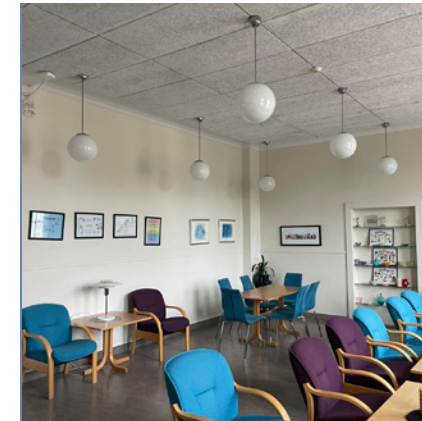
Bygget er utformet med vekt på både funksjonalitet og arkitektonisk kvalitet. Klasserommene har god tilgang på dagslys, og det generelle læringsmiljøet preges av lyse og luftige rom. Korridorene er romslige, med en bredde på tre meter, og den generøse takhøyden bidrar til en åpen og god romfølelse. Spesialrom som musikkrommet og mediateket utmerker seg med særlig gode romlige kvaliteter.

Arkitektonisk fremstår Fløgstad skule som et gjennomarbeidet og tydelig bygg, med referanser til klassiske forbilder. Den midtplasserte hovedtrappen og trappetårnene i byggets ytterpunkter gir struktur og retning. Bruken av buede former og varierte vindusløsninger, inkludert halvsirkelformede og runde vinduer med sprosser, gir bygget et særpreg og gode dagslysforhold i flere rom.

Materialbruken er solid og varig, og den karakteristiske fargepaletten med lys gul og sandgrå gir bygget et gjenkjennelig og helhetlig uttrykk. Selv mindre bygningsdeler, som uværsskurene, er utformet med omtanke og inngår i helheten.

Ifølge Norconsults rapport Framtidas oppvekst Sauda (2024) vurderes uteområdene som godt egnet for lek og sosialt samspill. Byggets beliggenhet styrker dette ytterligere. Det ligger sentralt i Sauda, med cirka én kilometer gangavstand til rådhuset, og har nærhet til både friluftsområder i Åbøbyen og Storelva. Dette gir gode forutsetninger for fysisk aktivitet og bruk av nærområdet i undervisningen.

Fløgstad skule har også betydelig historisk verdi. Som Karen Sofie Tangstad beskriver i artikkelen «Fløgstad skule» i Sauda sogelag årsskrift 2008, utgjør bygget en viktig del av Saudas industrihistorie og samfunnsutvikling. Det fungerer som et identitetsskapende kulturminne for lokalmiljøet og vurderes som både funksjonelt, arkitektonisk og kulturhistorisk betydningsfullt, med et tydelig potensial for videre bruk.

5.

Muligheter

Dette kapittelet presenterer mulige utviklings- og tilpasningsretninger for Fløgstad skule. Innholdet omfatter både tiltak som er relevante uavhengig av fremtidig bruk, og løsninger som er spesifikke for enkelte alternativer. Felles for alle forslagene er at de skal styrke byggets funksjon, tilgjengelighet og betydning for lokalsamfunnet, samtidig som de legger til rette for en langsiktig og bærekraftig bruk.

Kapittelet utforsker ulike fremtidige bruksscenarier basert på byggets kvaliteter, beliggenhet og lokale behov. Hensikten er å inspirere til hvordan bygget enten kan videreføres som skole med nødvendige tilpasninger, eller transformeres til nye formål som fortsatt vil være til nytte for lokalsamfunnet.

De ulike alternativene er utviklet med vekt på bærekraft, fleksibilitet og samfunnsnytte. Løsningene ivaretar prinsipper for universell utforming, bevaring av arkitektoniske kvaliteter og muligheten for samlokalisering av ulike tjenester eller funksjoner. Kapittelet presenterer et spekter av forslag som kan danne grunnlag for videre vurderinger og beslutningsprosesser i kommunen.

Tre mulige bruksretninger for Fløgstad skule presenteres:

Alternativ A: Utvidelse til ny storskole

Alternativ B: Transformasjon til helsehus

Alternativ C: Transformasjon til boligformål

En mix av funksjoner? *Transformasjon til boligformål?*

Helsehus?

Utvidelse til ny storskole?

5.1.

Universell tilkomst

Likeverdig tilgang til bygninger er en grunnleggende forutsetning for et inkluderende samfunn. Det er viktig at alle, uavhengig av funksjonsforutsetninger, kan bruke hovedinnganger og oppleve å være likeverdige brukere. Når personer med nedsatt funksjonsevne blir henvist til bakinnganger eller alternative ruter, kan det skape en følelse av forskjellsbehandling. Derfor må tiltak som sikrer trappefri og universelt utformet adkomst prioriteres – også i historiske og fredede bygg.

Selv om verneregler ofte stiller strenge krav til slike bygg, finnes det flere gode eksempler på at tilgjengelighet kan forbedres uten at de kulturhistoriske verdiene svekkes. Flere prosjekter har vist hvordan man i praksis kan kombinere bevaring og universell utforming på en respektfull måte:

Rampene på Torget, Rjukan

Her ble det etablert ettløpsramper i granitt og stål på hver side av torget, tilpasset byggenes opprinnelige trappeløp. Rampene bryter med fasadesymmetrien, men bevarer symmetrien i plassrommet og gir trappefri tilgang til offentlige tjenester

Urbygningen ved NMBU, Ås

Et nytt inngangsparti med stålrammet dør ble etablert ved siden av hovedinngangen, og en innvendig heis ble diskret integrert i byggets korridorstruktur. Dette gir trinnfri tilgang mellom alle etasjer i den fredede universitetsbygningen

Heistårn på Akershus slott

Et nytt utvendig heistårn i håndbanket tegl ble oppført ved hovedinngangen. Det ene trappeløpet ble fjernet og erstattet med et repos som kobler seg til heisen, slik at alle besøkende nå kan bruke samme inngang. Heistårnet er utformet med høy håndverksmessig kvalitet og underordner seg det historiske miljøet

Dronning Sonjas Kunststall, Oslo

Den opprinnelige inngangen ble gjenåpnet og rekonstruert etter historiske tegninger. To symmetriske ramper ble lagt parallelt med fasaden, noe som både gir trappefri tilgang og fremhever inngangspartiets monumentale karakter

Disse eksemplene illustrerer at det er fullt mulig å ivareta både vern og tilgjengelighet med respekt for byggets historie og brukernes behov.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Bilder:

1. Rjukan Torg. Frida McIntosh, Riksantikvaren
2. Urbygningen NMBU Campus Ås. Trond Isaksen, Riksantikvaren
3. Akershus slott. Trond Isaksen, Riksantikvaren
4. Dronning Sonjas Kunsthall. Anders Amlø, Riksantikvaren
5. Ingeniør Waadens gate 8, Rjukan. Frida McIntosh, Riksantikvaren
6. Ringeby stavkyrkje Ingebjørg Øveraasen, Riksantikvaren

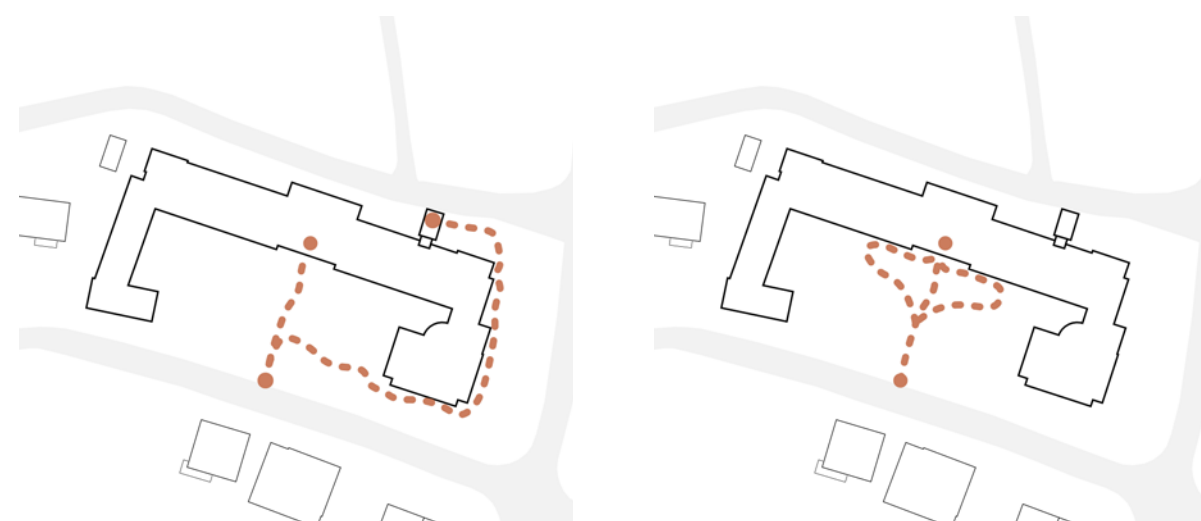
Tiltak og vurderinger

For at Fløgstad skule skal kunne videreføres som et bygg til glede og nytte for lokalsamfunnet, er det avgjørende å gjennomføre nødvendige tiltak for universell utforming, slik at bygget blir funksjonelt og tilgjengelig for alle.

Et sentralt mål er å sikre likeverdig ankomst gjennom hovedinngangen, samtidig som byggets arkitektoniske uttrykk og materialvalg ivaretas. For å oppnå dette foreslås det at den opprinnelige skifertrappen flyttes noe mot sør for å gi plass til to symmetriske ramper som legges bak trappen og langs eksisterende fasade. Disse rampene vil gi trappefri tilgang til hovedinngangen på en måte som er tilpasset byggets karakter.

Videre anbefales det å installere en heis på innsiden av hovedinngangen for å sikre tilgjengelighet mellom etasjene. Plasseringen av heisen erstatter eksisterende rom som i dag brukes til lager eller tekniske formål. Denne heisen foreslås å gå gjennom alle etasjene.

Gjennom disse tiltakene legges det til rette for en inkluderende bygning hvor alle får likeverdige muligheter til å oppleve trygghet og brukervennlighet, samtidig som byggets kulturhistoriske verdier respekteres og bevares.

Eksisterende situasjon

Foreslått tiltak

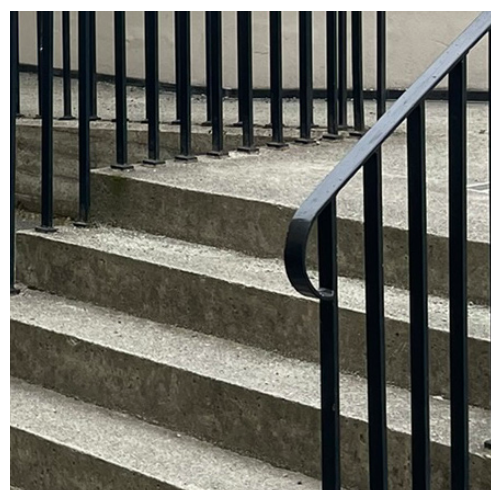
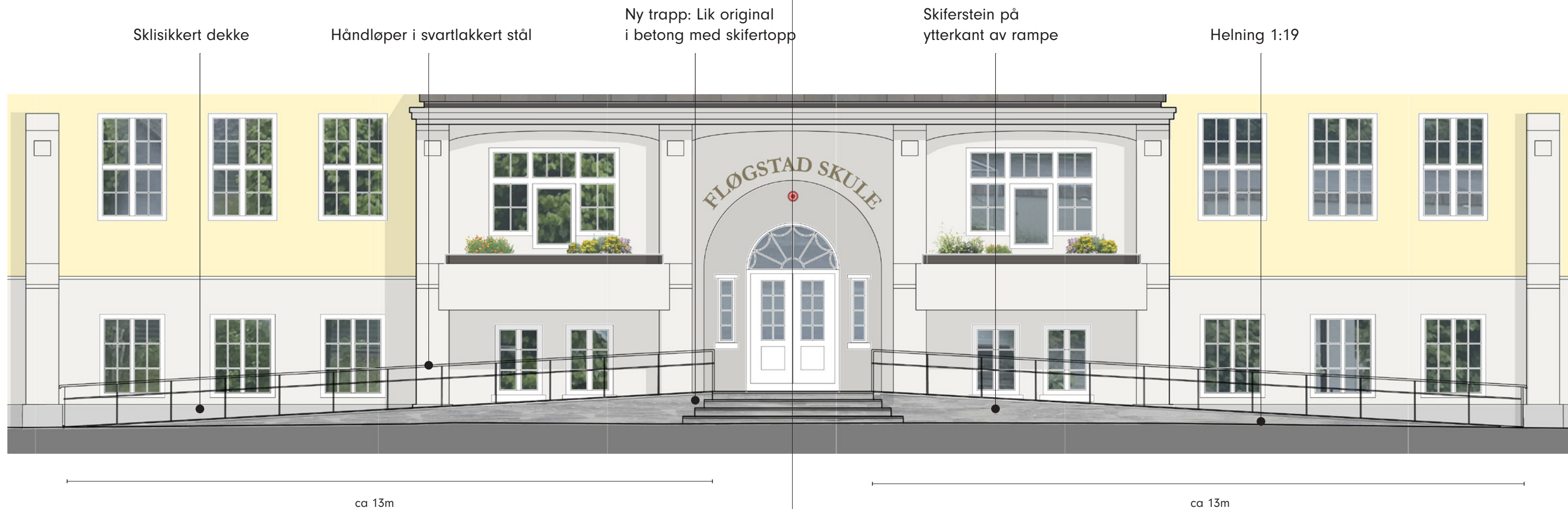
Universelt utformet sirkulasjon

Hovedinngang med **foreslått** tiltak:

Hovedinngang **eksisterende** situasjon:

Fløgstad skule har flere håndløpere og rekkverk i svartlakkert stål, både innvendig og utvendig

Skiferstein er et gjennomgående materiale i byggematerialene ved Fløgstad skule

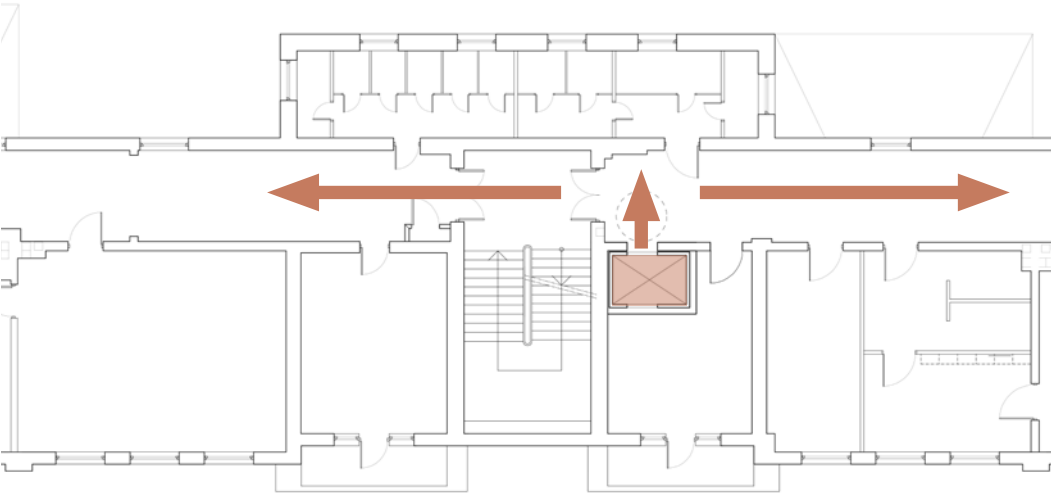

Skiferstein i tørrmur gir et tidløst uttrykk og harmoniserer godt med eksisterende materialbruk

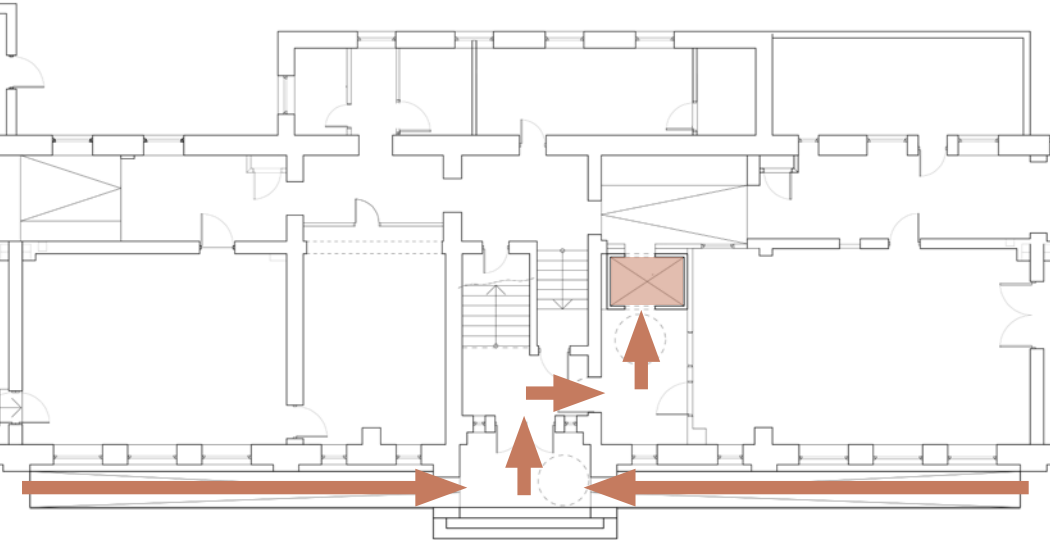

Svartlakkert stål brukt på rekkverk og håndløpere er et gjennomgående element flere steder i Åbøbyen

1.etg (lik løsning gjelder for øvrige etasjer)

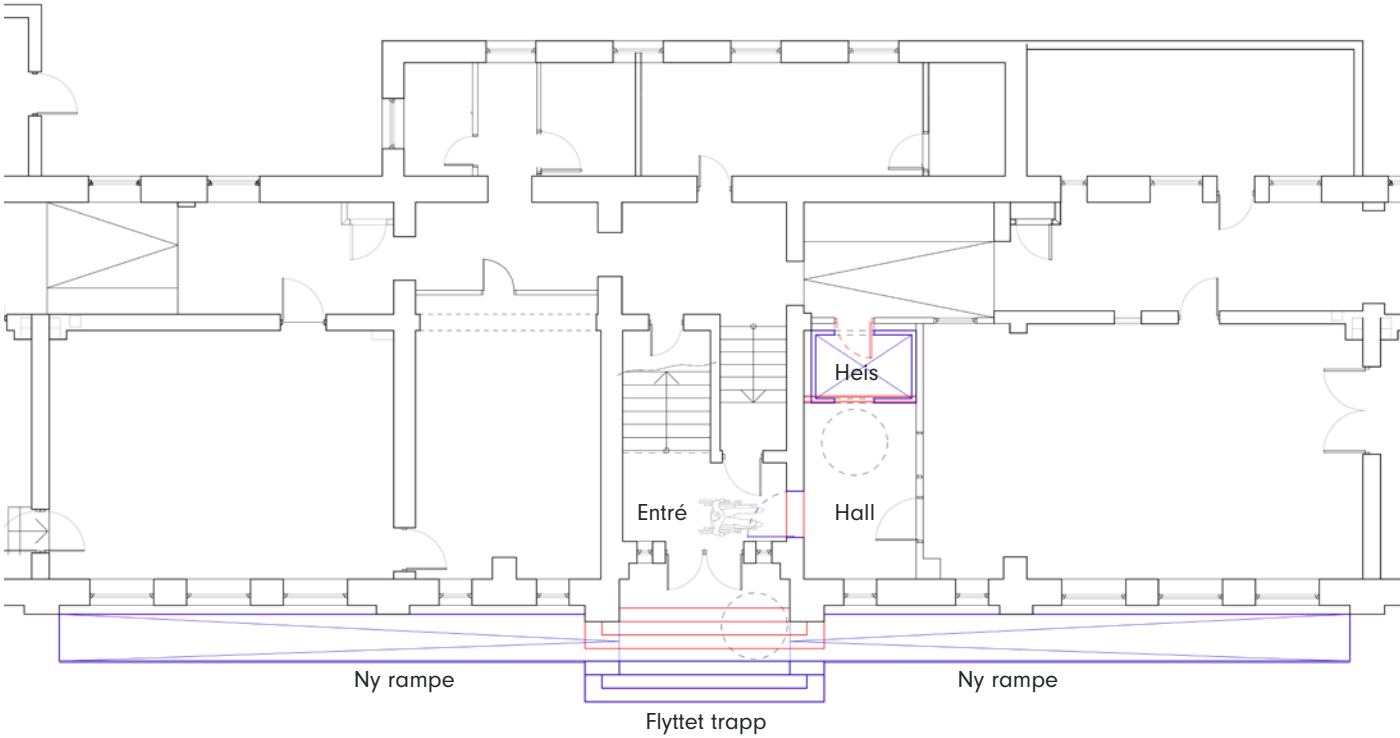

Grunnplan

- Ny heis
- Universelt utformet sirkulajson

Forslag til endringsplan

- Legges til
- Fjernes/flyttes

5.2.

Alternativ A – Fremtidig storskole

Dette kapittelet tar utgangspunkt i behovet for et mulighetsstudie for å utvikle Fløgstad skule til en samlet barneskole for hele Sauda kommune. I Norconsults rapport Framtidas oppvekst Sauda (2024) ble dette alternativet ikke anbefalt videreført uten en mer omfattende mulighetsstudie. Begrunnelsen var lav kapasitet, begrensede utearealer, bygningsmessige utfordringer og usikkerhet knyttet til planforhold. Samtidig ble skolens sentrale beliggenhet og nærhet til offentlige tjenester som bibliotek og svømmehall fremhevet som viktige fordeler.

Forslagene som presenteres videre, er på et tidlig stadium og skal kun betraktes som foreløpige ideer. De har til hensikt å inspirere, samt fungere som et kunnskapsgrunnlag for politiske beslutninger.

Skolelokasjon

Fløgstad skule har en attraktiv beliggenhet som framtidig storskole, sentralt plassert mellom dagens skoler på Austarheim og Risvoll, med nærhet til sentrum. Dette sikrer kort reisevei samlet sett, samtidig som skolen ligger gunstig til i forhold til kommunale tjenester og infrastruktur.

Utbyggingsmuligheter og arealbehov

For at Fløgstad skule skal kunne utvikles til en ny storskole, kreves det utbygging. Bygget ligger innenfor en vernesone, noe som stiller krav til bevaring av eksteriøret og at eventuelle tilbygg utføres med høy grad av tilpasning til eksisterende struktur. I tillegg må utbyggingen ta hensyn til gjeldende retningslinjer for bevaring av dyrket mark.

For å få et bilde av størrelsen på bygningsvolumet ved en utbygging av Fløgstad skule, brukes nettoareal (på bygg) per elev som målestokk. En ti år gammel sammenstilling av arealnormer for barneskoler i fem norske kommuner (Bergen, Bærum, Oslo, Stavanger og Trondheim) laget av Norconsult viser for eksempel at Bergen planlegger med 8,3 m² nettoareal per elev for skoler med rundt 400 elever (Norconsult, 2015).

Basert på dette er det lagt til grunn en nettoarealnrm på 8–12 m² per elev for en bygning med 400 elever, noe som tilsvarer et samlet nettoareal for barneskolen

på 3 200–4 800 m². Fløgstad skule, som i dag har et nettoareal på 1 858 m² (Norconsult, 2024), har dermed et utbyggingsbehov på cirka 1 350–2 940 m² nettoareal for å møte disse arealnrmene.

For det videre arbeidet anbefales det å ta høyde for pågående diskusjoner omkring hvilke arealnrm som bør gjelde for en ny storskole i Sauda (både for samlet nettoareal skolebygg og utearealer). Dimensjoneringen bør tilpasses lokale behov, pedagogiske målsettinger og ambisjonen om å skape fleksible bygg.

Flere mulige grep kan vurderes for å imøtekomme arealkrav og funksjonelle behov, blant annet:

- Utnyttelse av eksisterende parkeringsareal i nord
- Ombygging av eksisterende uværsskur til klasseromsformål
- Ny gymsal med, eller uten uteområde på taket, plassert på uteområde i sør
- Etablering av nytt uteområde på parkområdet i Åbøbyen
- Kjøp og omregulering av deler av Lofthus gård

5.2.1.

Utvidelse av historiske bygninger

En respektfull tilpasning av nybygg til eksisterende bygningsstruktur krever en balansert tilnærming som ivaretar både historiske kvaliteter og moderne behov. Ved en eventuell utbygging av Fløgstad skule bør hovedbyggets form, proporsjoner og materialbruk ligge til grunn, slik at helheten fremstår harmonisk, samtidig som det klart fremgår at tillegget er fra en senere periode. På denne måten blir det en naturlig del av bygningens pågående historie uten å skape en skarp kontrast.

Et eksempel på dette kan være et tilbygg med saltak og takvinkler som speiler eksisterende bygningsform, kombinert med skifertekking som viderefører byggetradisjonen i Åbøbyen. Fasaden kan samtidig tilføres større vindusflater med moderne detaljer, for å sikre gode dagslysforhold og et godt innemiljø. Resultatet kan gi et subtilt samspill mellom gammelt og nytt, der arkitekturen både respekterer stedets karaktertrekk og ivaretar dagens pedagogiske og tekniske krav.

1.

2.

3.

4.

1. Illustrasjon: Bruno Fioretti Marquez, Kulturinsel Naumburg
2. Foto: Frida McIntosh, Riksantikvaren. Trafostasjonen i Ålesund ble til kaffebrenneri, av JACU i samarbeid med Invit Arkitekter
3. Illustrasjon: Brigida González. Holzwickedes rådhus. Restaurering og utvidelse
4. Foto: Johanne Nyborg. Hotel Union Øyen. Tillbygg og restaurering av Enerhaugen Arkitektkontor

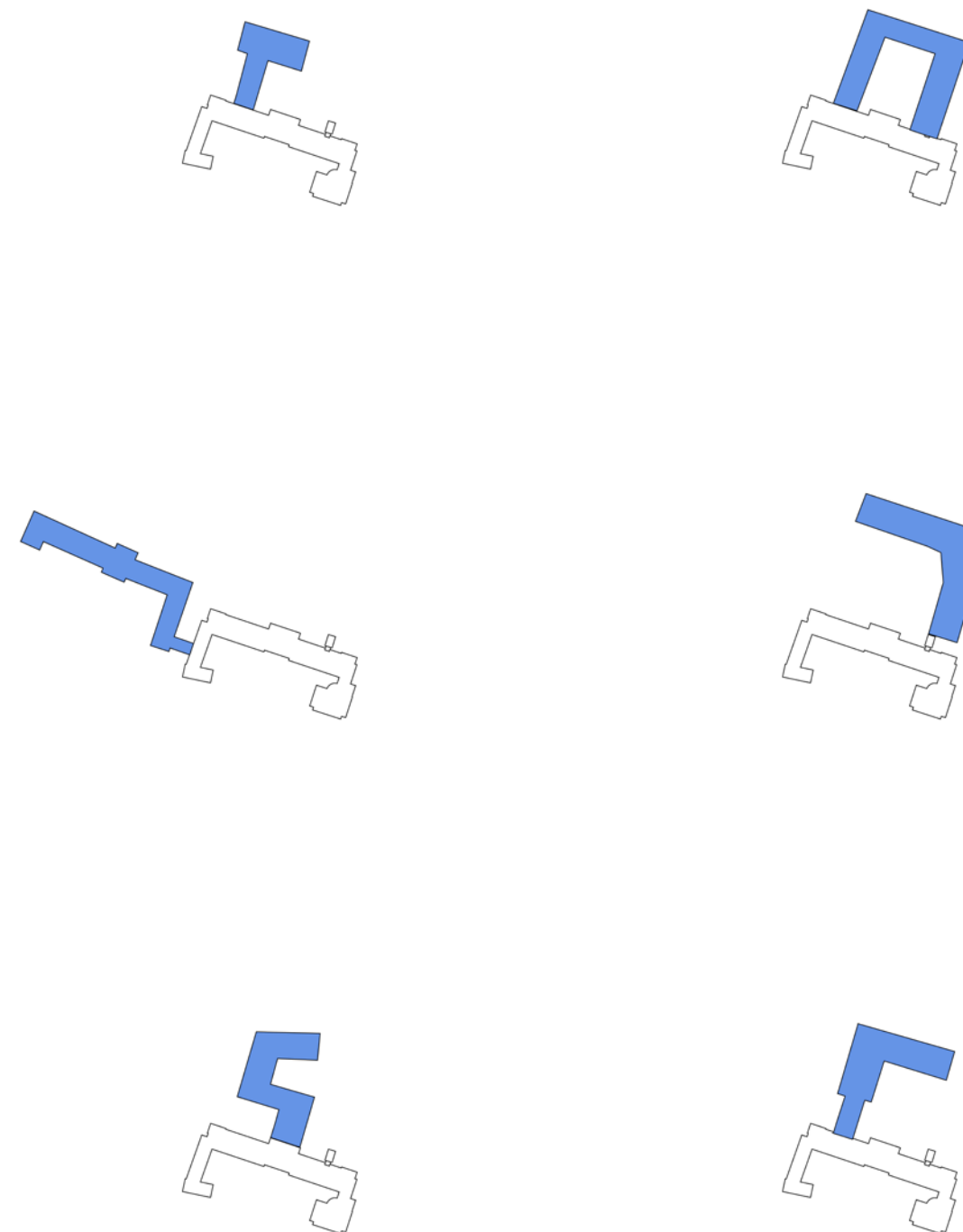
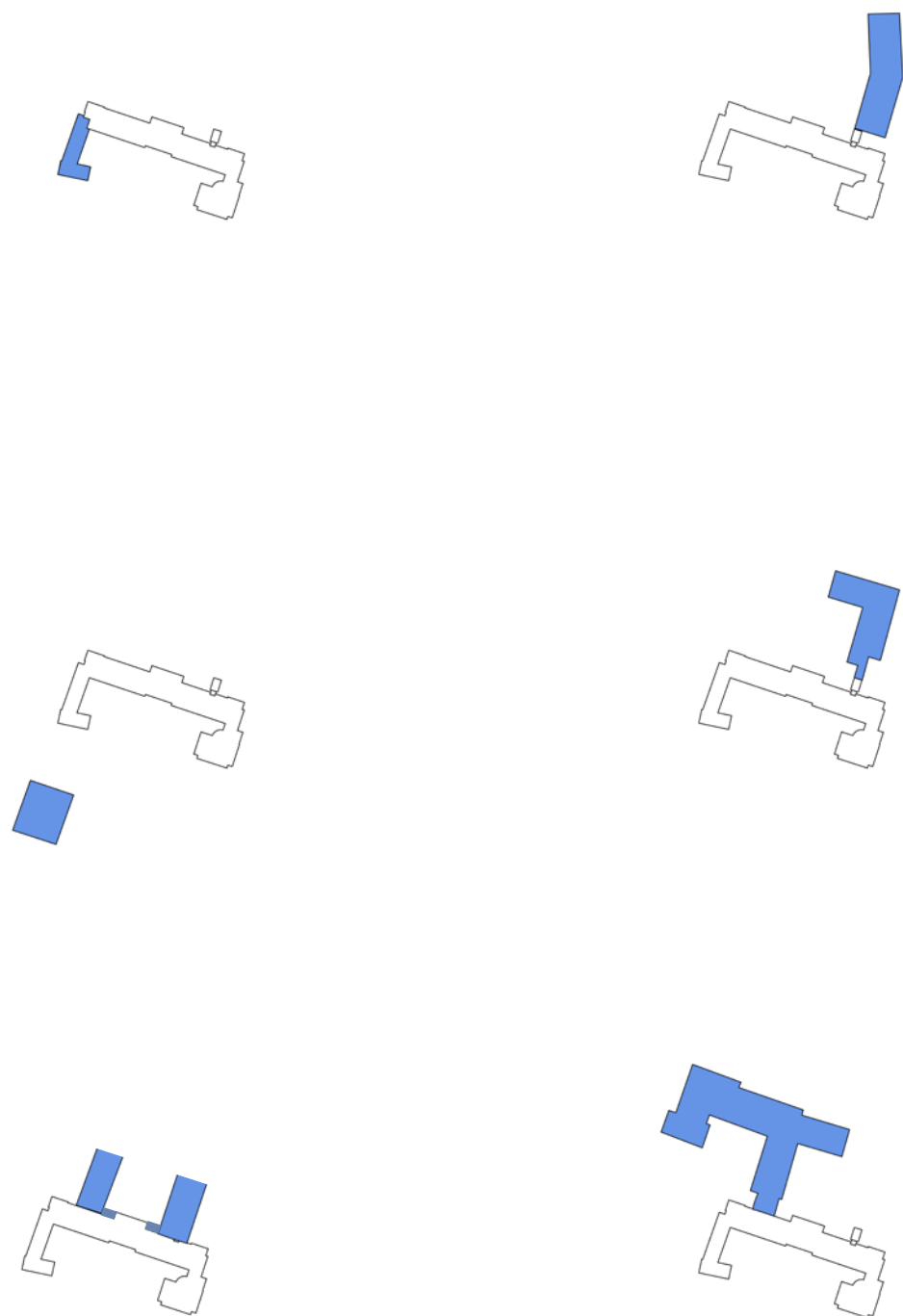
Kobling mellom nytt og gammelt

En glasskobling mellom nytt og eksisterende bygg gir en tydelig, men nøytral overgang som skiller det nye fra det gamle. Glassmaterialet sikrer lysinnslipp og bevarer synligheten av den eksisterende fasaden. Dette gjør at tilbygg og hovedbygg oppleves som separate, men sammenhengende enheter, noe som ivaretar både historisk integritet og moderne funksjonalitet.

Folkets Hus i Sauda er et tydelig eksempel på hvordan historiske bygninger kan fornyes og utvikles gjennom tilførsel av et nytt tilbygg. Prosjektet, som omfatter rehabilitering og utvidelse av kulturhuset med flerbrukssal og kulturskole, ble gjennomført i perioden 2015–2018 og tilfører 1000 m² nybygg. Den luftige, lyse glasskoblingen gjør det mulig å bevare utsikten mot den eksisterende fasadeveggen innvendig, samtidig som den skaper et trivelig oppholdsrom for både lokale og besøkende i Sauda.

Ideer for utvidelse av Fløgstad skule

5.2.2.

Uteområder

Fløgstad skule har i dag et uteområde på 2 620 m² (Norconsult 2024). Med et elevtall på 152 elever i skoleåret 2025/26 (Visma), tilsvarer dette ca. 17,2 m² uteareal per elev.

Kravet til uteareal per elev er gjenstand for løpende diskusjon, men det finnes både nasjonale retningslinjer og faglige anbefalinger som gir veiledning.

Statsforvalteren i Rogaland (2022) har uttalt at minimumskravet for sentrumsnære skoler bør være 18 m² per elev. For en barneskole med 400 elever innebærer dette et uteareal på minst 7 200 m².

NMBU-rapporten (2019) "Uteområder i barnehager og skoler – hvordan sikre kvalitet i utformingen?" anbefaler et ideelt uteareal på opptil 50 m² per elev for å sikre et godt oppvekstmiljø.

Høringsutkast til § 4 i Miljø- og helsekrav til virksomheter (frist 1. november 2025) foreslår at skolens uteområde bør ha variert innhold som fremmer aktivitet, lek og læring, med en minimumsnorm på 30 m² per elev i urbane områder og 50 m² per elev i rurale områder.

Selv om disse anbefalingene ikke er forskriftsfestet, peker de mot en tydelig skjerping av arealkravene og vil kunne få betydning for framtidig planlegging og dimensjonering av skoleanlegg.

I praksis finnes det barneskoler, særlig i sentrums- og byområder, som har betydelig mindre uteareal enn 18 m² per elev. Dette begrunnes ofte med nærhet til andre tilgjengelige arealer for friluftsliv og fysisk aktivitet. Likevel understreker både forskningsmiljøer og myndigheter viktigheten av romslige og kvalitativt gode uteområder for å sikre et trygt, stimulerende og helsefremmende oppvekstmiljø.

Statsforvalteren i Rogaland. Statsforvalteren fremmer innsigelse til detaljreguleringsplan for Vaulen skole. Publisert 2. mars 2022. <https://www.statsforvalteren.no/rogaland/plan-og-bygg/arealforvaltning/statsforvalteren-fremmer-innsigelse-til-detaljreguleringsplan-for-vaulen-skole/>

K. H. Halvorsen Thorén, E. C. A. Nordbø, H. Nordh, and I. Ø. Ottesen, Uteområder i barnehager og skoler: Hvordan sikre kvalitet i utformingen (NMBU, 2019), <https://www.nmbu.no/fakultet/landsam/institutt/la>

Helsedirektoratet, Miljø- og helsekrav til virksomheter § 4, (høringsutkast, endringer fra 19. juni 2025), <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/helse-og-miljo-i-barnehager-skoler-skolefritidsordninger/miljo-og-helsekrav-til-virksomheter-4>

1.

2.

3.

Bilder: Fløgstad skules nåværende utearealer.

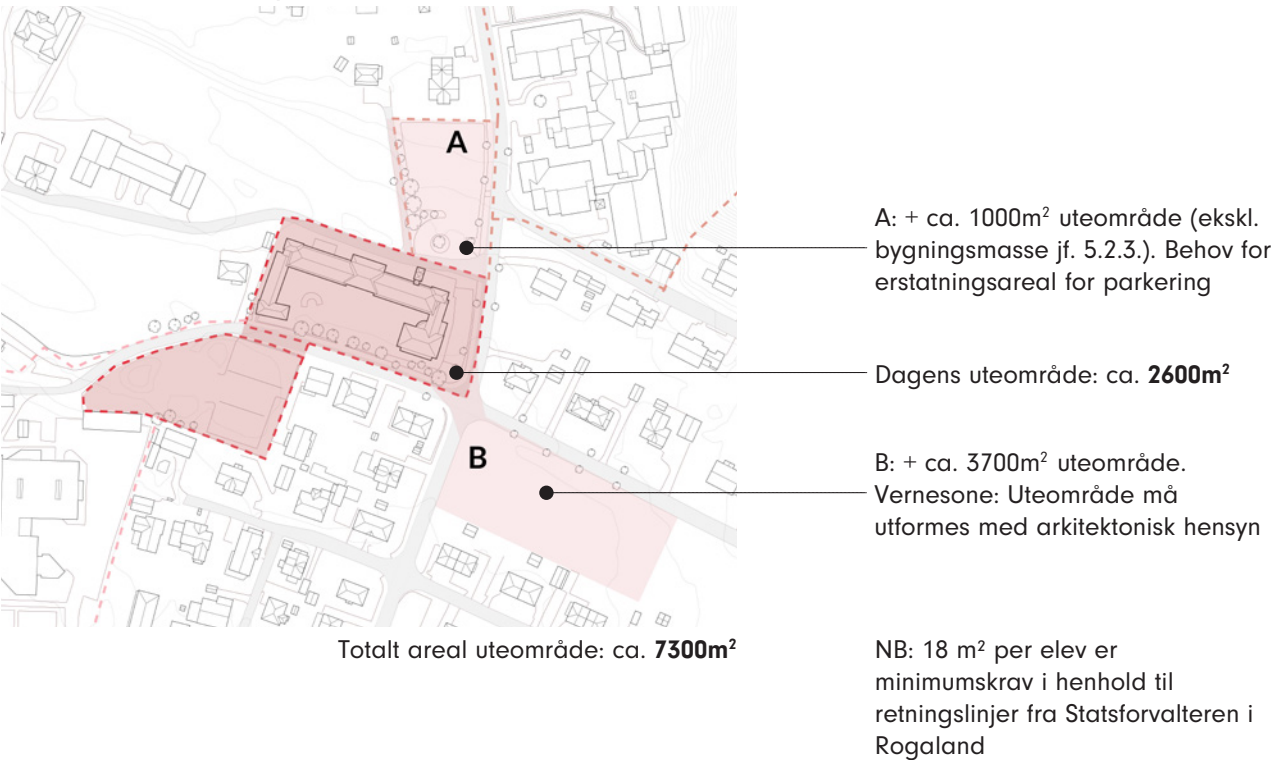
1 og 2: Befaring juli 2025

3: Framtidas oppvekst Sauda, oppdragsnr. 52401979. Norconsult for Sauda kommune (2024)

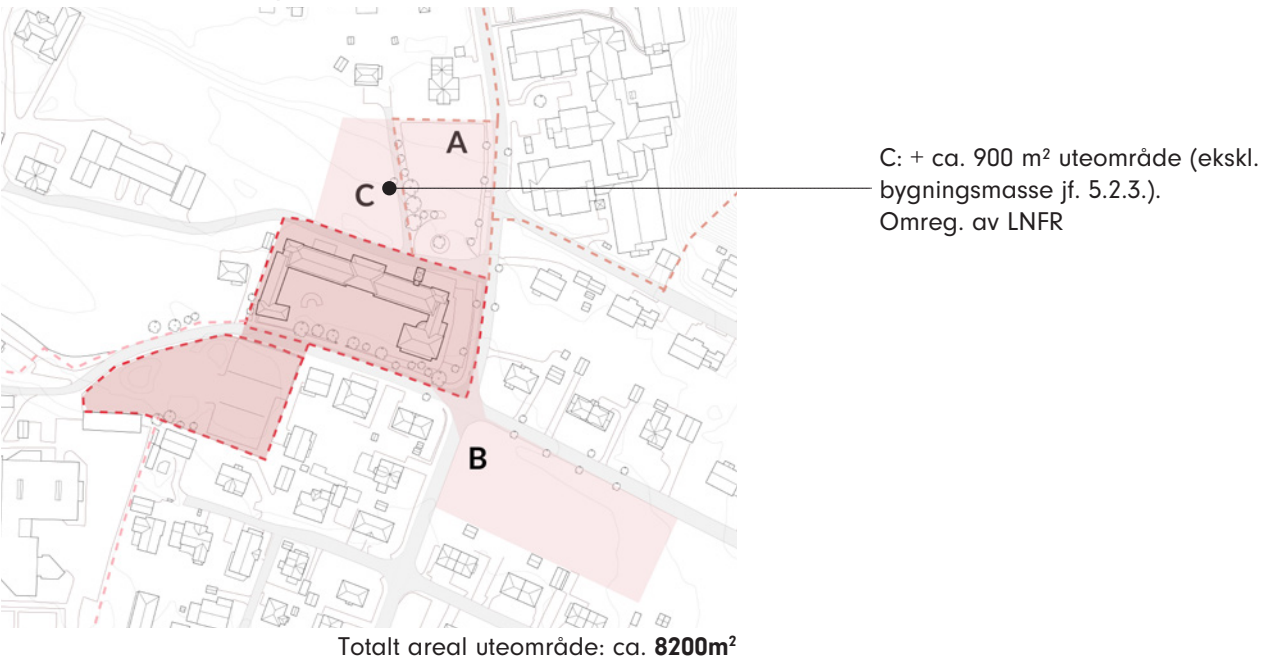
Muligheter for utvidelse av uteområde

Skal Fløgstad skule romme 400 elever, må både bygningsmasse og uteareal utvides. Tegningene nedenfor gir en grovskisse av den nødvendige størrelsen på uteområdet, basert på arealbehov per elev (beregnet ut fra 400 elever) med varierende standarder på 18 m², 20 m², 27 m² og 50 m² per elev. Alternativ A1, jf. 5.2.3., er lagt til grunn for bygningsmassen.

Uteområde 18m² per elev

Uteområde 20m² per elev

Dagens skoleområde Nytt skoleområde --- Arealformål dagens grenser

Uteområde 27m² per elev

Uteområde 50m² per elev

Trafikktiltak Åbødalsveien

I desember 2022 ble det utarbeidet en analyse av mulige trafikktiltak i Åbødalsveien. Forslagene omfattet blant annet bredere fortau på én side, et smalere, sammenhengende fortau på østsiden, hevede kryssningspunkter ved skole og bussholdeplass, ny kantstein, senkede kryssinger, ledelinjer, rydding av vegetasjon og tiltak for bedre sikt. Det ble også foreslått skilting med innkjøring forbudt, stenging av krysset mot Åbøbyen, samt etablering av «shared space»/ gatetun med møblering, leke- og oppholdsarealer. Formålet var å redusere gjennomkjøring i Åbødalsveien forbi skolen og dermed bedre trafikksikkerheten.

Tiltakene ble den gang vurdert som relevante for å styrke sikkerheten for gående og syklende. Dersom Fløgstad skule blir ny storskole for Sauda, vil flere av disse forslagene være høyaktuelle å vurdere på nytt, særlig løsninger som begrenser trafikk, etablerer sikre drop-off-soner og legger til rette for trygg kryssing av Åbødalsveien ved en eventuell utvidelse av uteområdet til parkområdet i Åbøbyen.

Illustrasjon: Skjerm bilde fra: Prosjekt AS, Analyse Åbødalsveien med tiltak, 2. utgave (Sauda kommune, 21. desember 2022)

Lokasjon	Antall	Beskrivelse
1	40 stk	Kapellet i Åbødalsveien har egne parkeringsplasser. Disse benyttes ofte utenom arrangementer til parkering for de som skal til Åbøtunet og helsesenter dersom det er fullt på parkeringsplassene tilknyttet disse.
2	54 stk	Parkeringsplassene benyttes til ansatte, beboere, besøkende og pasienter på Åbøtunet og helsesenteret.
3	5 stk	HC og korttidsparkering ved inngang til helsesenteret.
4	50 stk	Parkeringsplass ved barneskolen. Skiltet til kun parkering for besøkende og ansatte til Åbøtunet, Fløgstad skole og helsesenteret.
5	77 stk	Parkeringsplasser ved den videregående skolen. Benyttes av ansatte og elever.
6	7 stk	Liten parkeringsplass med offentlig tilgjengelighet nær trafostasjon.
Totalt	233 stk	

Figur 2-16 Oversikt parkeringsplasser

*det er ikke skiltet parkering forbudt i sidegater, og det forekommer dermed noe parkering langs kanten i gatene tilgrensende offentlig tjenesteyting, f.eks. ved besøk på Åbøtunet.

Prosjekt AS kartla også offentlige parkeringsmuligheter i området.

De videre skisseforslagene for Fløgstad skule som ny storskole er utarbeidet med forbehold om at det bør utvikles en helhetlig plan for parkeringsmuligheter i området. Forslagene legger også opp til at kommunens kollektivtilbud samt gang- og sykkelmuligheter skal styrkes.

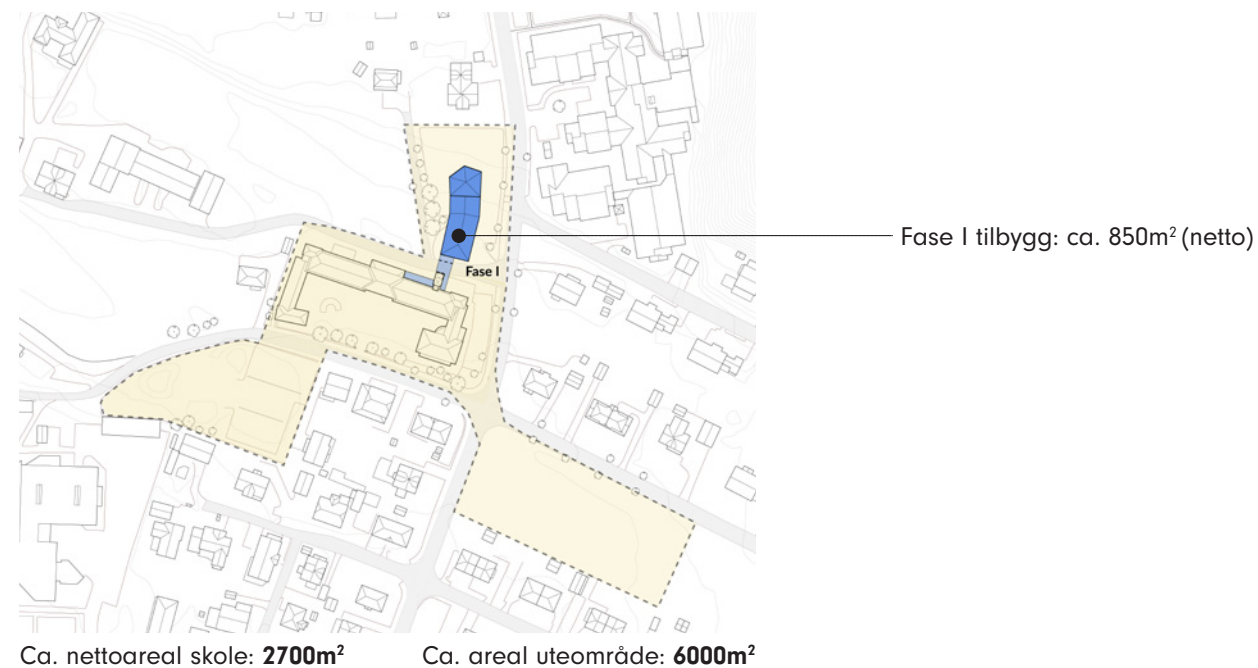
Illustrasjon: Skjerm bilde fra: Prosjekt AS, Analyse Åbødalsveien med tiltak, 2. utgave (Sauda kommune, 21. desember 2022)

5.2.3.

Fremtidig storskole - Alternativ A1

Utbyggingsalternativet A1 er lagt opp som en trinnvis utvikling i tre faser, der hver fase bidrar med økt kapasitet og forbedret funksjonalitet, samtidig som byggenes plassering og volum forholder seg til eksisterende bygningsstruktur og utearealer.

Fase I

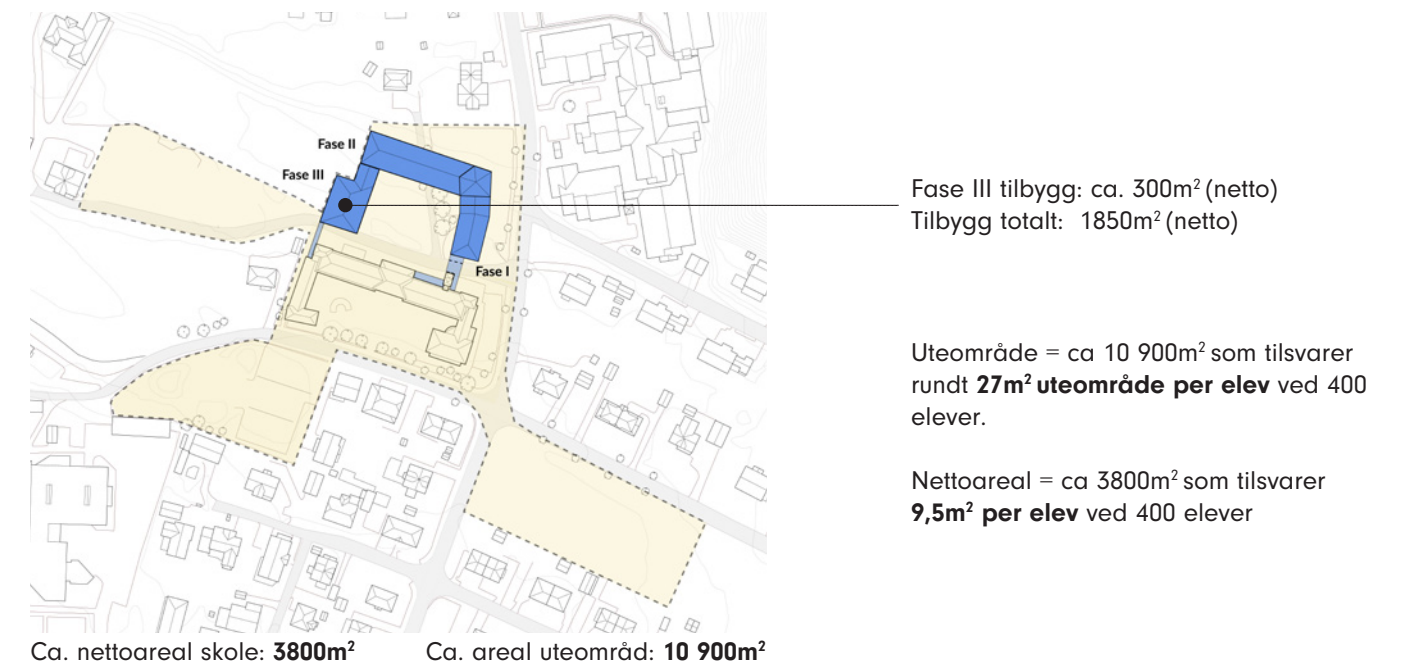

Fase II

Tilbygg Kobling Skolegård

Fase III

Vurdering:

Fase I omfatter et kompakt tilbygg nær Fløgstad skule og det eksisterende heistårnet, med gode muligheter for sambruk med helsesenteret og korte avstander til viktige tjenester. Dette tilbygget gir ikke full kapasitet til 400 elever, selv om det kan fungere som et selvstendig første trinn.

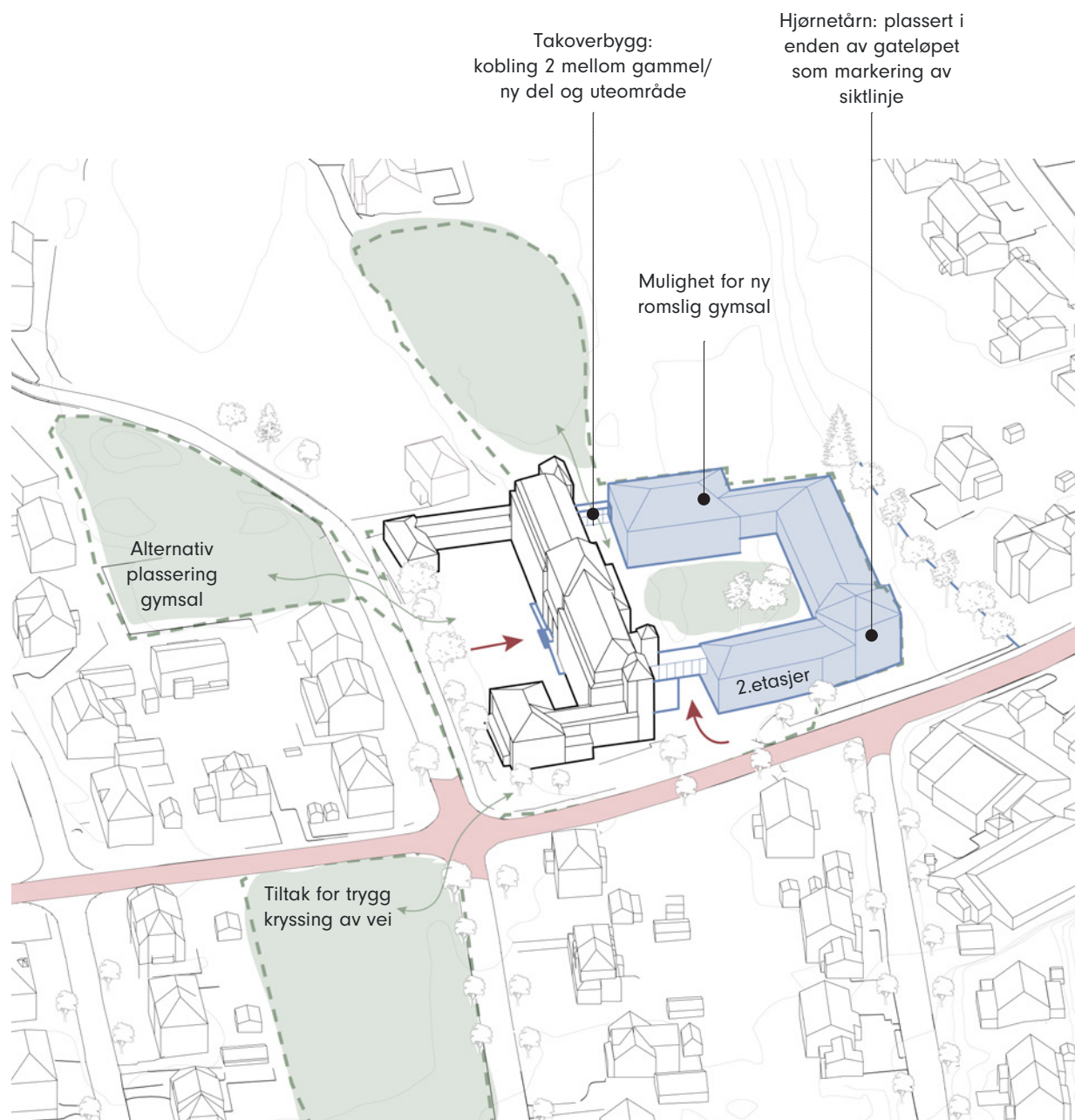
Fase II bygger videre langs nordøstsiden og kobler til fase I, med økt areal og uteområde gjennom omdisponering, samtidig som avgrensning mot gaten opprettholdes.

Fase III kompletterer utbyggingen med et mindre tilbygg mot nordvest, og sammen med de øvrige fasene danner det et sammenhengende bygningsvolum.

For å sikre sol- og lysforhold bør byggehøyder vurderes nøye, særlig for å unngå skygge i morgen- og formiddagstimer. Drop-off-soner, tydelige gangforbindelser og trygg kryssing av Åbødalsveien bør integreres tidlig, og tap av kritiske parkeringsplasser bør kompenseres gjennom omdisponering, sambruk eller styrket kollektivtilbud.

De tre fasene er utformet slik at hver kan tas i bruk selvstendig, samtidig som de samlet gir et sammenhengende skoleanlegg som kan dekke fremtidige behov.

Alternativ A1

Denne aksonometriske tegningen viser forslaget til tilbygg, markert i blått, med nye ramper ved den eksisterende bygningen. Rosa angir veistrekingen som foreslås utstyrt med trafikksikkerhetstiltak, blant annet bredere fortau. Det etableres et trygt kryss mellom skolebygget og det utvidede uteområdet i Åbøbyen, som er markert i grønt. Byggehøydene tilpasses eksisterende kontekst og ligger noe lavere enn Fløgstad skule, og plasseringen er orientert i forhold til nærliggende bygg og gatenett.

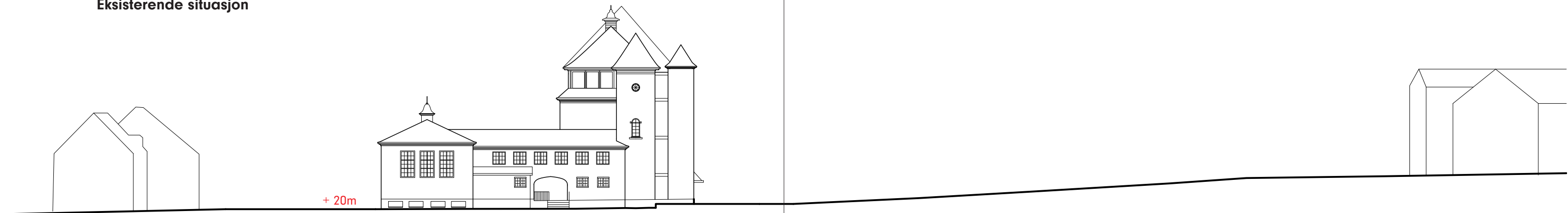

Ca. nettoareal skole: **3800m²**

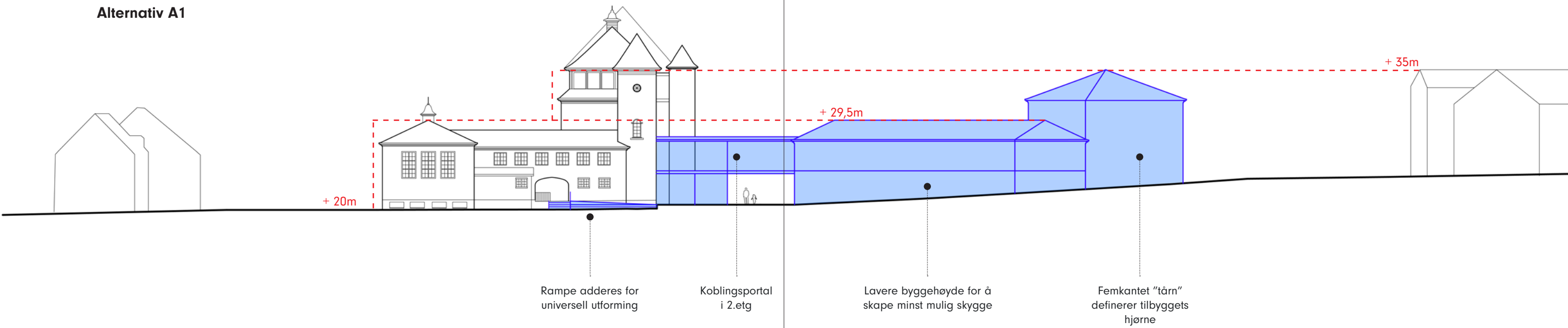
Ca. areal uteområde: **10 900m²**

Byggehøyder - Alternativ A1

Eksisterende situasjon

Alternativ A1

Fasadeendringer - Alternativ A1

Verneplanen for Åbøbyen pålegger eierne av bygningene i området et særskilt ansvar for å vedlikeholde eksteriøret, med mål om å bevare områdetets særpreg og karakter. Erfaringer fra tidligere dispensasjoner viser at hensynet til sørfasaden veier særlig tungt. For å minimere visuell påvirkning anbefales det derfor å plassere et eventuelt tilbygg på baksiden av bygget. De eneste endringene mot sør vil være de nye rampene, som sikrer likeverdig tilkomst for alle brukere.

Sør fasade

Alternativ A1 innebærer to hovedgrep på nordfasaden. Det første gjelder heistårnet som ble lagt til under renoveringen i 2008–2009. Her foreslås en kobling mellom nytt og eksisterende bygg, som kan gjøre heistårnet mer sentralt og integrert i sirkulasjonen. Denne koblingen foreslås som en portal i andre etasje.

Det andre grepet er en overdekket forbindelse helt vest på bygningen, som knytter tilbygg og eksisterende bygg sammen. Med koblinger i begge ender av bygget åpnes det for et åpent gårdsrom med nytt uteareal for skolen. Det anbefales å undersøke muligheter for god belysning og beplantning nær nordfasaden, da dette området lett kan bli skyggefullt i vinterhalvåret.

Nord fasade

5.2.4.

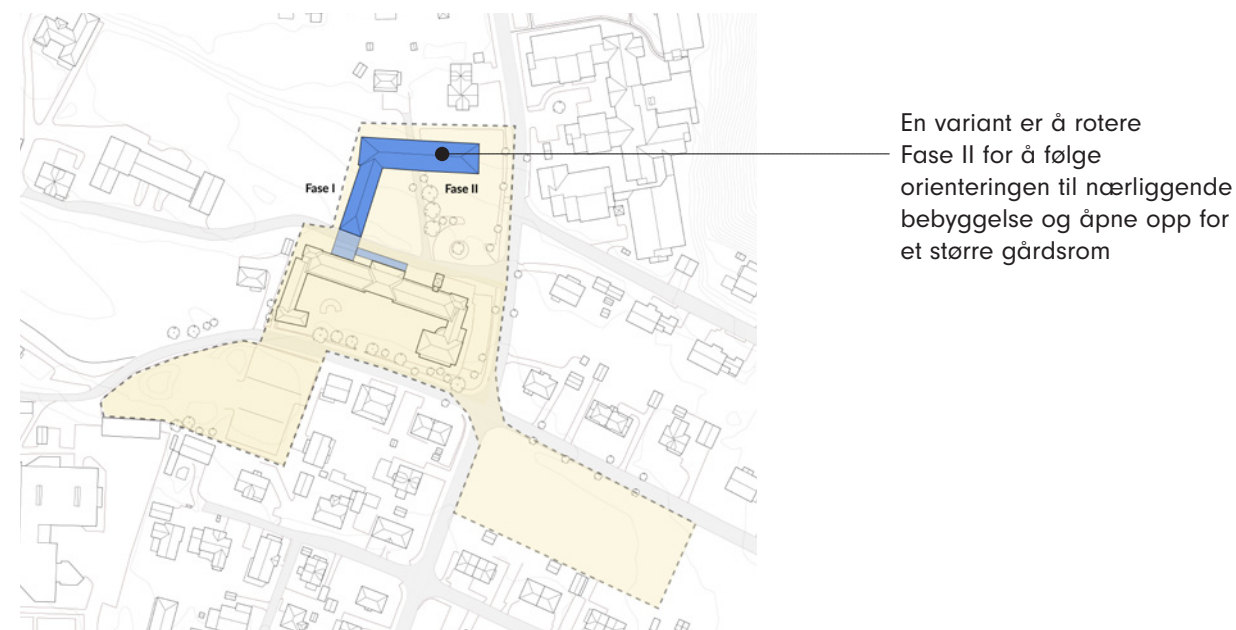
Fremtidig storskole - Alternativ A2

Utbyggingsalternativet A2 er lagt opp som en trinnvis utvikling i to faser, der hver fase bidrar med økt kapasitet og forbedret funksjonalitet, samtidig som byggenes plassering og volum forholder seg til eksisterende bygningsstruktur og utearealer.

Fase I

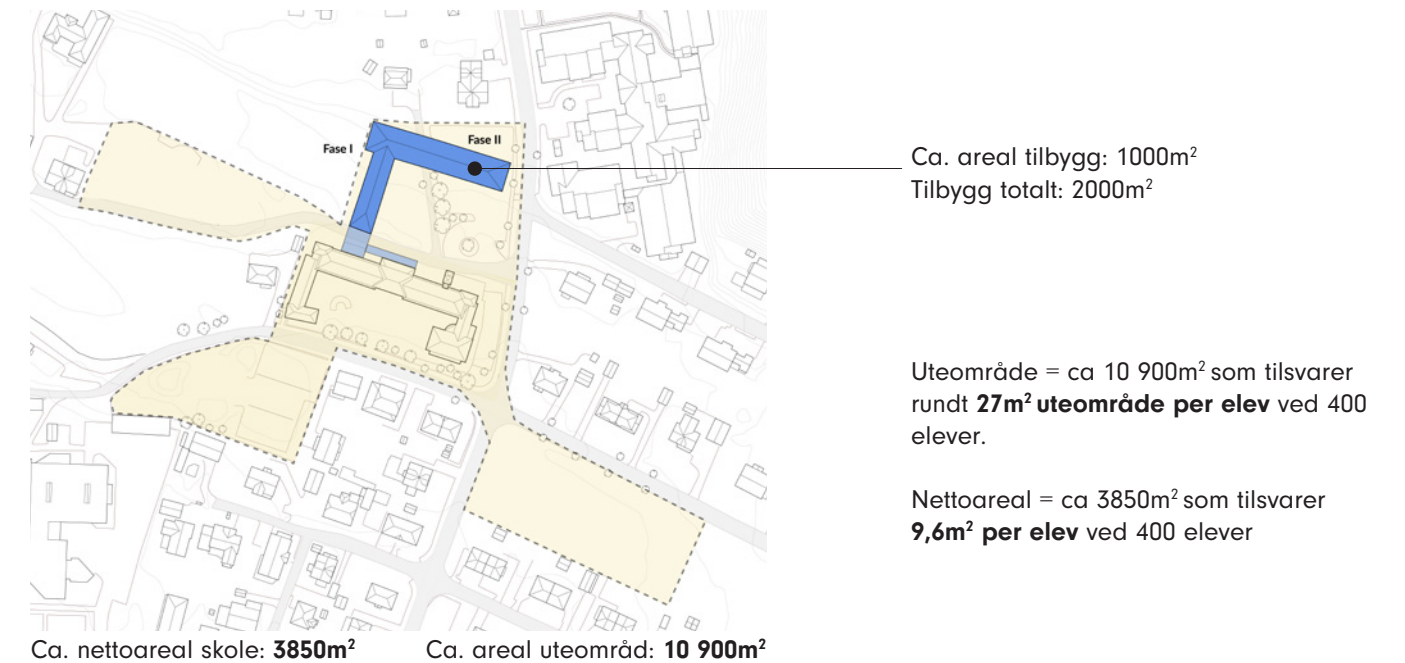

Fase II - Variant

Tilbygg Kobling Skolegård

Fase II

Vurdering:

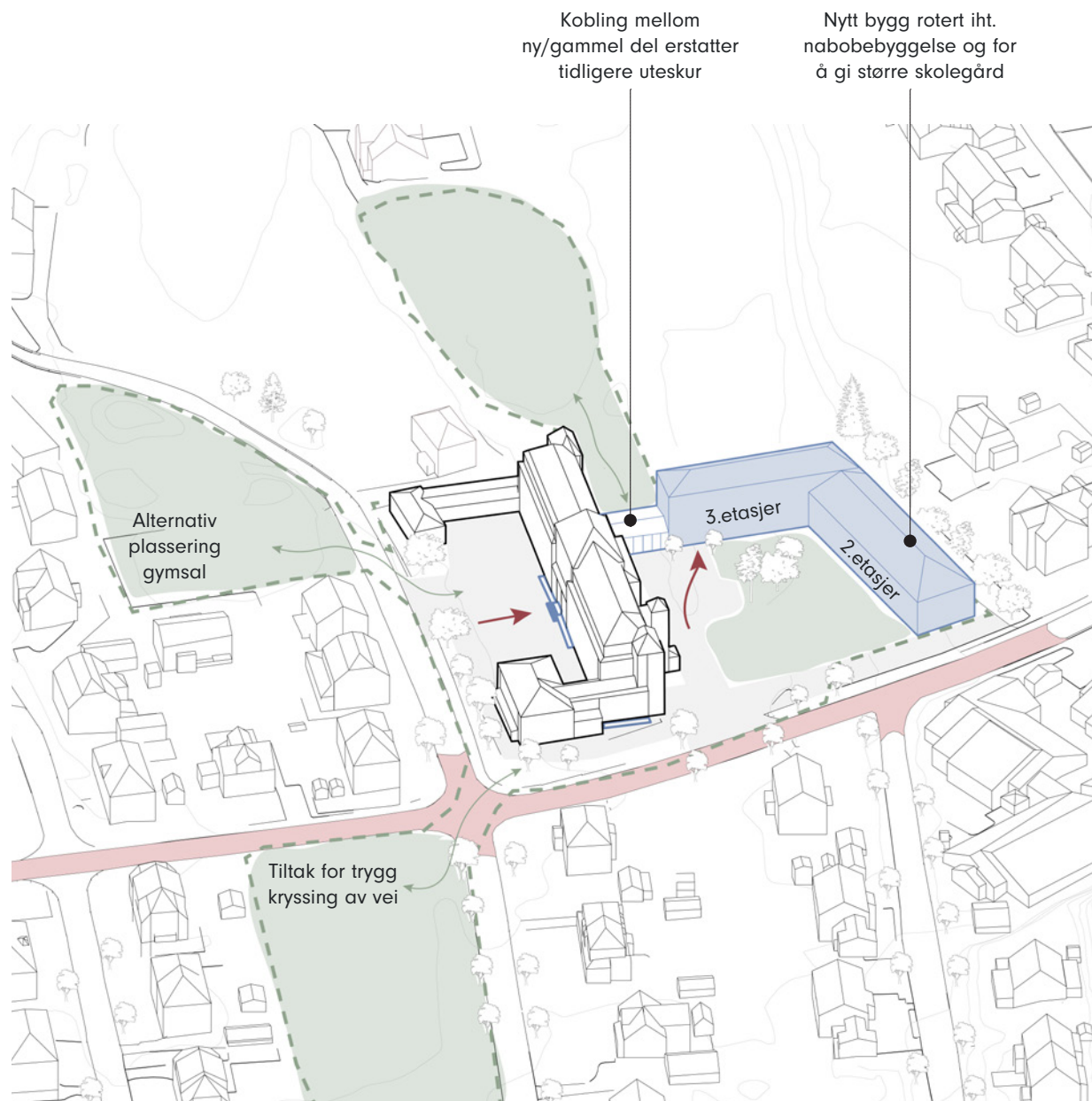
Fase I omfatter etablering av et tilbygg som kobles til eksisterende bygningsmasse ved å erstatte uteskuret på baksiden, slik at mest mulig av den opprinnelige fasaden bevares. Tilbygget utgjør et kompakt og selvstendig første steg i utviklingen av skolemiljøet. Plasseringen gjør det mulig å integrere den sentrale hovedtrappen som en funksjonell forbindelse mellom hovedbygget og tilbygget, samtidig som det etableres et nytt romlig uteområde med morgensol.

Fase II kompletterer anlegget med et tilbygg koblet til Fase I mot nord. Samlet kan fasene romme 400 elever. Det kreves nøye vurdering av form, materialvalg og overgangssoner for å sikre et helhetlig og harmonisk arkitektonisk uttrykk.

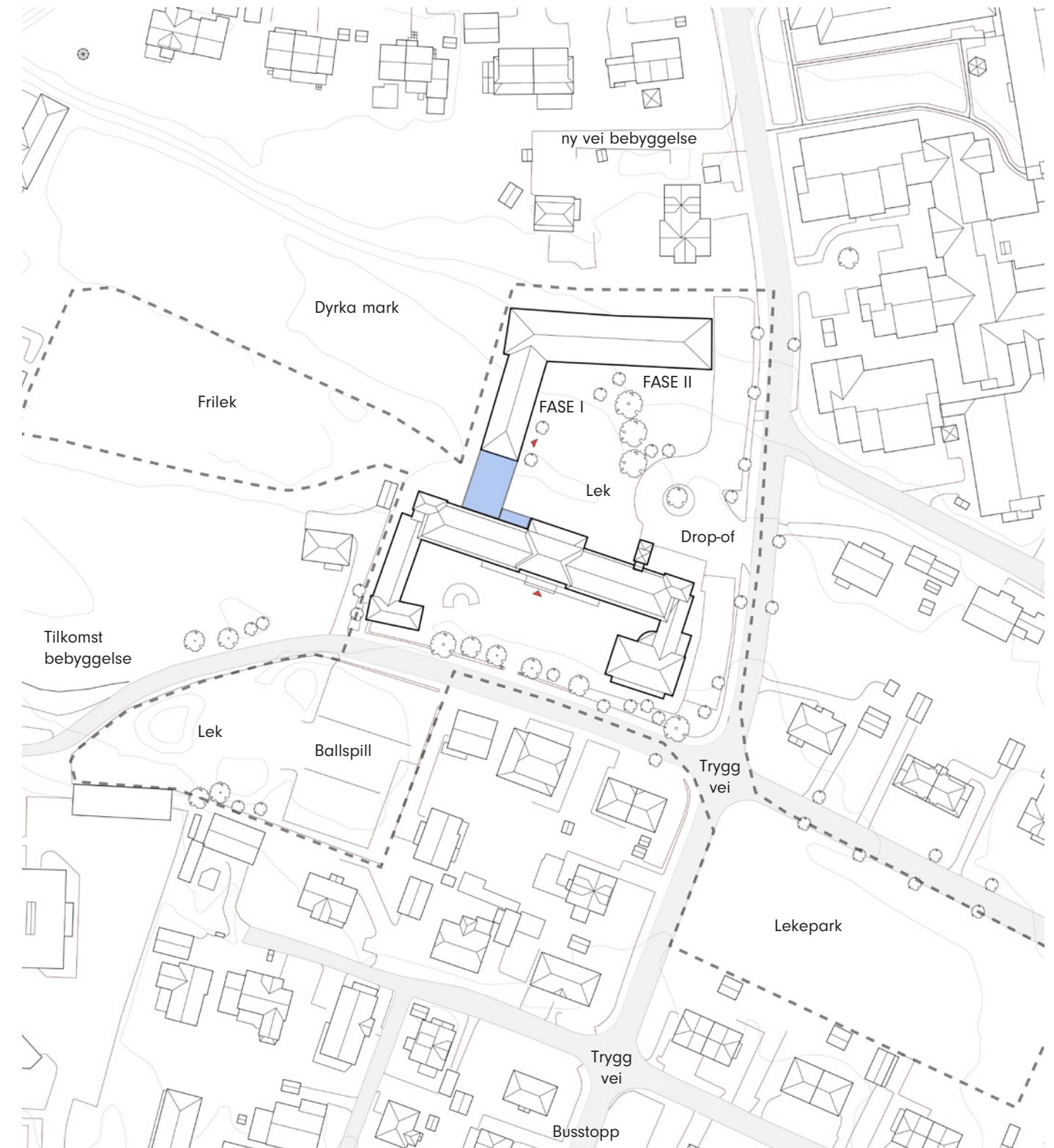
Tap av kritiske parkeringsplasser, med særlig hensyn til Åbøtunet og sykehuset, bør kartlegges og erstattes ved behov. Kompensasjon kan også sikres ved å styrke kollektivtilbudet og iverksette tiltak som fremmer trygg ferdsel for gående og syklende.

Fasene er utformet slik at hvert tiltak kan tas i bruk selvstendig, samtidig som de samlet skaper et sammenhengende og funksjonelt skolemiljø.

Alternativ A2

Denne aksonometriske tegningen viser forslaget til tilbygg, markert i blått, med nye ramper ved den eksisterende bygningen. Rosa angir veistrekningen som foreslås utstyrt med trafiksikkerhetstiltak, blant annet bredere fortau. Det etableres et trygt kryss mellom skolebygget og det utvidede uteområdet i Åbøbyen, som er markert i grønt. Byggehøydene tilpasses eksisterende kontekst og ligger noe lavere enn Fløgstad skule, og plasseringen er orientert i forhold til nærliggende bygg og gatenett.

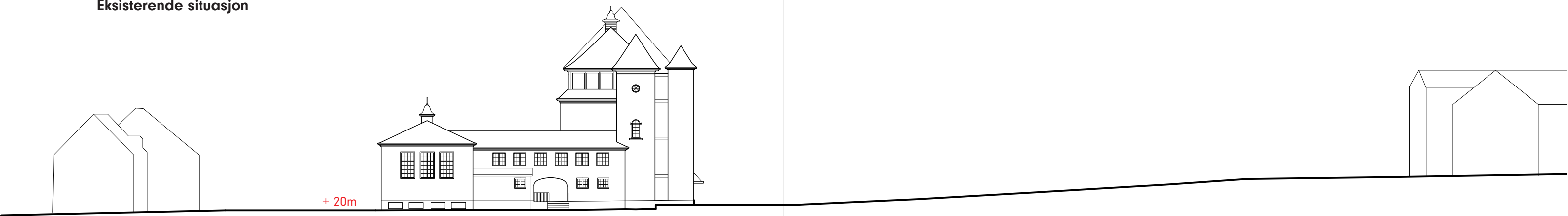

Ca. nettoareal skole: **3850m²**

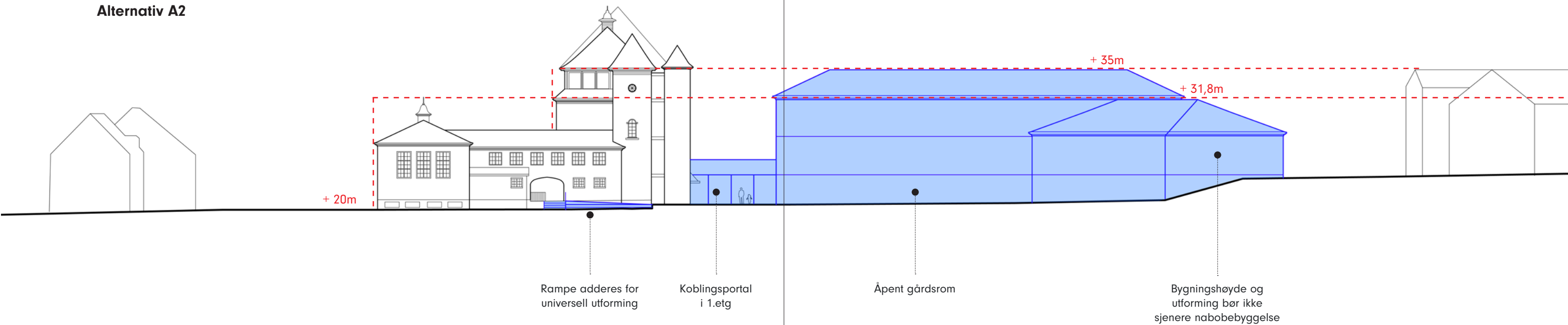
Ca. areal uteområde: **10 900m²**

Byggehøyder - Alternativ A2

Eksisterende situasjon

Alternativ A2

Legges til

Fasadeendringer - Alternativ A2

Verneplanen for Åbøbyen pålegger eierne av bygningene i området et særskilt ansvar for å vedlikeholde eksteriøret, med mål om å bevare områdets særpreg og karakter. Erfaringer fra tidligere dispensasjoner viser at hensynet til sørfasaden veier særlig tungt. For å minimere visuell påvirkning anbefales det derfor å plassere et eventuelt tilbygg på baksiden av bygget. De eneste endringene mot sør vil være de nye rampene, som sikrer likeverdig tilkomst for alle brukere.

Sør fasade

Alternativ A2 innebærer en endring av nordfasaden ved det eksisterende uteskuret, der et nytt tilbygg foreslås koblet på. Denne plasseringen gir også mulighet for innvendige tilpasninger i eksisterende bygg, slik at midtpartiet med hovedtrappen kan renoveres og omgjøres fra båsloaletter til et funksjonelt sirkulasjonsområde som binder nytt og eksisterende bygg sammen. Løsningen åpner i tillegg for et åpent gårdsrom med nytt uteareal for skolen. Det anbefales å vurdere god belysning og beplantning nær nordfasaden, ettersom området lett kan bli skyggefullt i vinterhalvåret.

Nord fasade

5.3.

Alternativ B - Helsehus

I kunnskapsgrunnlaget «Transformasjon av oppvekstbygg til sosiale møteplasser: Mulighetsstudier av gjenbrukspotensialet i oppvekstbygg og kunnskapsgrunnlag for flerbrukshall i Sauda kommune» (2025) ble Fløgstad skule foreslått som mulig helsehus.

Forslaget bygger på at Fløgstad skule kan utvikles til et moderne helsehus som tilbyr spesialiserte tjenester rettet mot utfordringer som utenforskap, fedme og lav arbeidsdeltakelse blant unge voksne. Konseptet følger anbefalingene fra PwC-rapporten Helse & Næring Sauda (2019), som fremhever behovet for helsefremmende tiltak og tilbud for livsstilsendring og arbeidsrettet rehabilitering. Helsehuset skal legge til rette for helsefremmende aktiviteter, styrke livsmestring og bidra til økt samfunnsdeltakelse.

Helsehuset skal legge til rette for økt livsmestring og samfunnsdeltakelse gjennom tjenester som fokuserer på behandling av fedme og støtte til unge voksne i risiko for langvarig utenforskap. Rapporten fremhever særlig aldersgruppen 19–30 år som en sårbar gruppe med økende helseutfordringer, der tidlig utskriving fra spesialisthelsetjenesten og begrenset kapasitet i kommunale rehabiliteringstilbud skaper behov for nye, private og spesialiserte aktører.

Fløgstad skule har bygningsarealer som egner seg for tilpasning til pasientrom, klinikkarealer og oppholdsarealer. Den eksisterende gymsalen kan ombygges til treningsstudio med garderober, mens skolekjøkkenet kan omdannes til matsal for pasienter. Utearealene gir mulighet for å etablere grønne, tilrettelagte områder for aktivitet og sosialt samvær.

Byggets sentrale beliggenhet i Sauda gir nærhet til viktige fasiliteter som Saudahallen, klatrehallen, turnhallen og Sauda sykehus. Disse ressursene vil være særlig nyttige for pasienter med begrenset mobilitet.

Fløgstad skule bør imidlertid ikke kun vurderes som et mulig privat helsehus. Bygget kan også inngå i offentlig drift, ettersom rommene egner seg godt til både arbeidsplasser og oppholdsarealer. Administrasjonsfunksjoner kan med fordel samles eller flyttes hit.

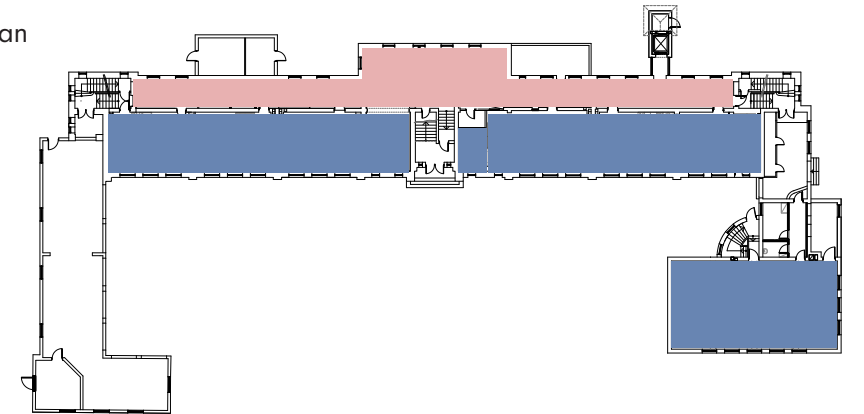

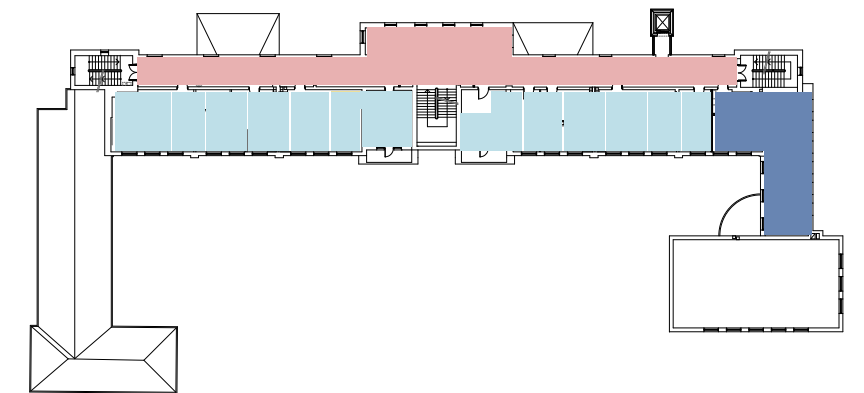
Illustrasjonen over viser en foreslått materialpalett for korridorene i Fløgstad skole som helsehus. I tillegg bør rommene utformes med flere sittebenker, håndløpere, terskelfrie overganger og tydelig skilting for å sikre universell utforming. Planene til høyre viser et foreløpig skisseforslag som illustrerer hvordan et helsehus ved Fløgstad skole kan organiseres.

Illustrasjon: AI-generert visualisering av korridorene ved Fløgstad skule som helsehus

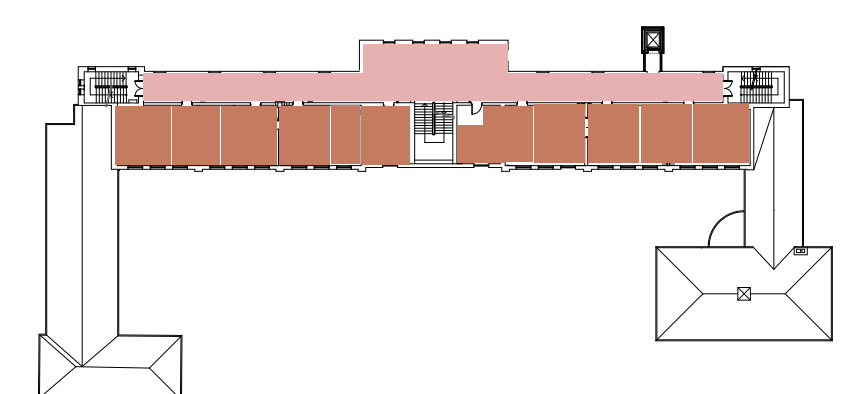
Grunnplan

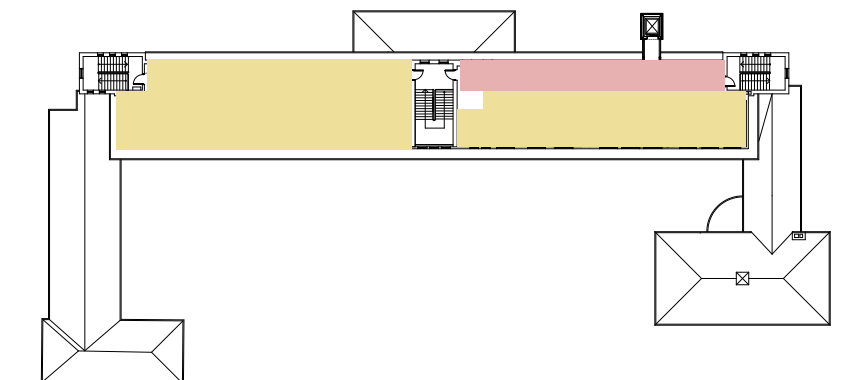
1.etg

2.etg

3.etg

- Administrasjon
- Matsal/kjøkken
- Korridor/venterom
- Pasientrom
- Behandling

5.4.

Alternativ C - Boligformål

Fløgstad skule har en sentral beliggenhet med kort avstand til sentrum, offentlig transport og viktige funksjoner som bibliotek, svømmehall og idrettsanlegg. Dette gir gode forutsetninger for boligformål, særlig for grupper som studenter, nyinnflyttede, eldre eller familier.

Byggets kvaliteter, som store vindusflater, høy takhøyde og gode dagslysforhold, gir potensial for attraktive boliger. Eksisterende infrastruktur som heis, rømningsveier og fellesarealer gjør det mulig å tilrettelegge for ulike samlokaliserte boformer, som internat, studentboliger eller bofellesskap. Utearealene kan oppgraderes og omformes til felles møteplasser og grønne oppholdsarealer, men i dag er de lite tilrettelagt for boligbruk.

Samtidig medfører en ombygging betydelige utfordringer. Byggets orientering mot sør og de lange, brede korridorene gjør det krevende å skape gjennomlyste leiligheter. Alle rom med krav til dagslys må plasseres mot sørfasaden, noe som kan føre til overopphetede soverom på sommerstid. Muligheten for effektiv solskjerming er begrenset, da det er krevende å få dispensasjon for slike tiltak på et bygg innenfor vernesonen. Byggets alder øker risikoen for uforutsette kostnader, og beliggenheten i en vernesone begrenser muligheten for fasadeendringer og større inngrep. Behovet for denne typen boliger må dokumenteres før en eventuell investering.

En transformasjon av Fløgstad skule til boligformål kan gi et verdifullt bidrag til boligmarkedet i Sauda, men forutsetter grundige markedsanalyser, realistiske kostnadsberegninger og løsninger som ivaretar både byggets kulturhistoriske verdi og kravene til moderne boliger. Det bør samtidig være et premiss at tiltak for universell utforming og et mer likeverdig bygg gjennomføres, slik at prosjektet kan tilby gode og tilgjengelige boforhold for alle brukergrupper.

Illustrasjon: AI-generert oppholdsrom i toppetasjen til Fløgstad skule
Hentet fra: "Transformasjon av oppvekstbygg til sosiale møteplasser" Sauda kommune, 2025

5.4.1.

Alternativ C1 - Hybelenheter

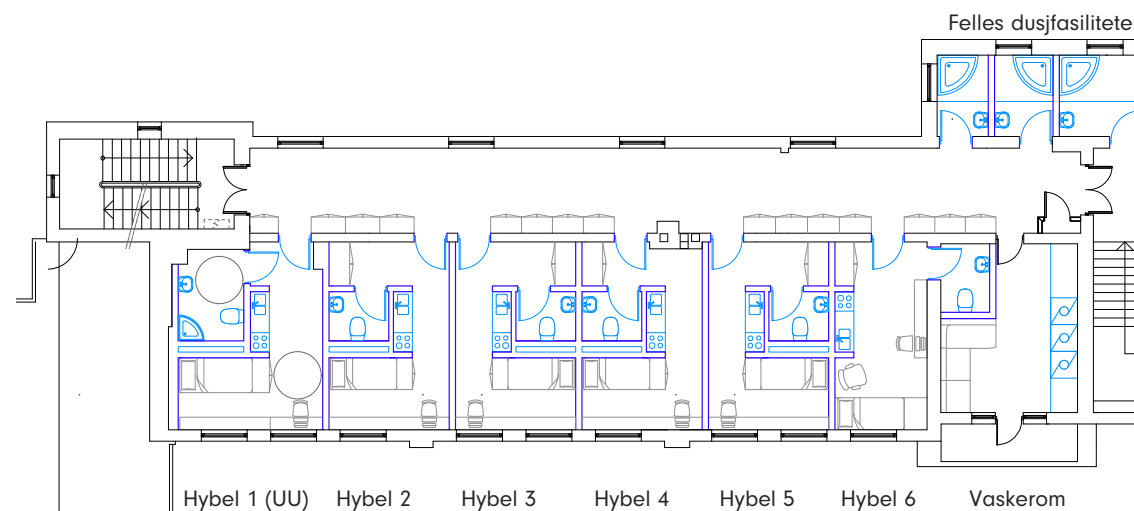
Illustrasjonen til høyre viser et forslag til planløsning for hybelenheter ved Fløgstad skule. I stedet for trinn 2 ved Campus Saudas planlagte utbygging kan det vurderes om hele eller deler av bygget kan ombygges til hybelformål.

Bygningsstrukturen ved Fløgstad skule setter klare rammer for inndeling og utforming av enhetene, men planforslaget viser et variert utvalg løsninger med størrelser fra 18 til 24 m². En planinndeling tilsvarende illustrasjonen gir rom for om lag 40 hybelenheter.

Den sentrale beliggenheten, med kort avstand til Sauda vidaregåande skule, gjør bygget særlig godt egnet som hybeltilbud. Forslaget omfatter hjørneplasserte universelt utformede hybler med egen dusj, felles dusjer i tidligere toalettarealer, samt vaskerom med balkong og sosial sone. For å tilfredsstille krav til dagslys skal vindusarealet i hvert rom utgjøre minst ti prosent av gulvarealet.

Videre utredning må avklare behovet for omlegging av vannrør til enhetene, samt mulige tiltak for å redusere varmebelastning i soverom vendt mot sør.

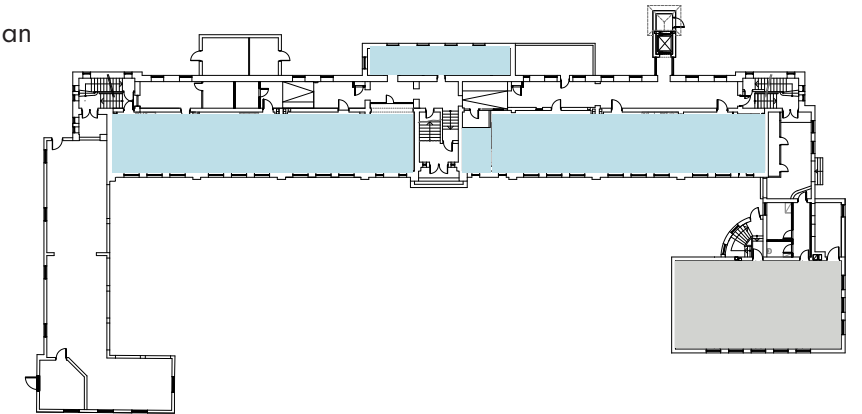
Fløgstad skule har en unik historisk karakter som skiller seg fra mer generiske institusjonsbygg. Denne kvaliteten kan gi elevene et hjem med særpreg og atmosfære. Å skape gode boforhold for elever ved vidaregåande skole er viktig, da trivsel i denne perioden kan bidra til at unge tilflyttere velger å etablere seg i Sauda senere i livet.

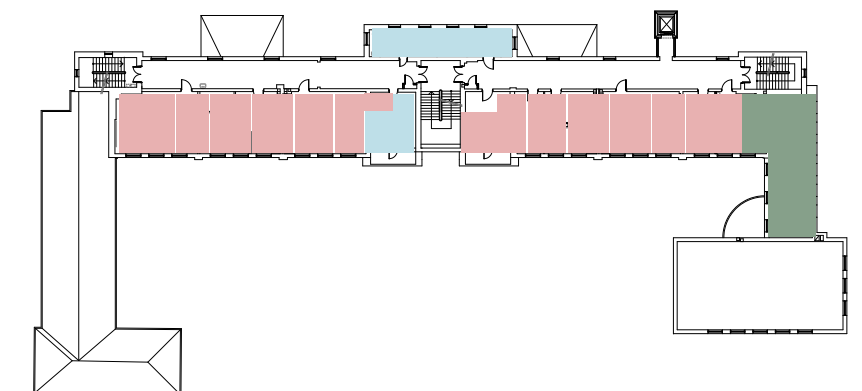
Forslag til planløsning for hybelenheter

— Legges til

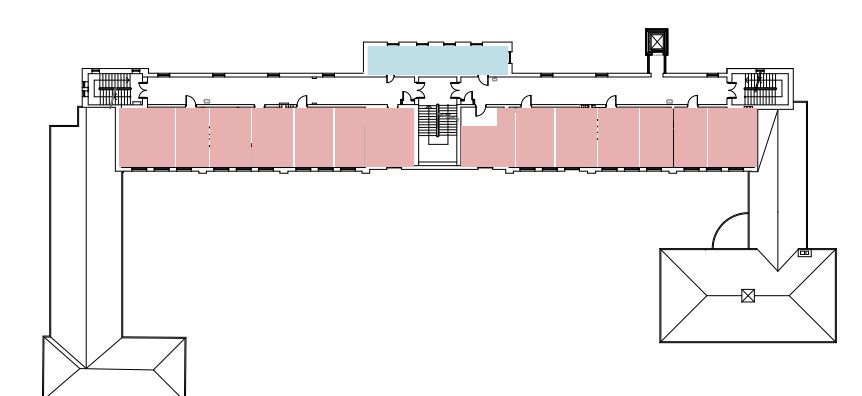
Grunnplan

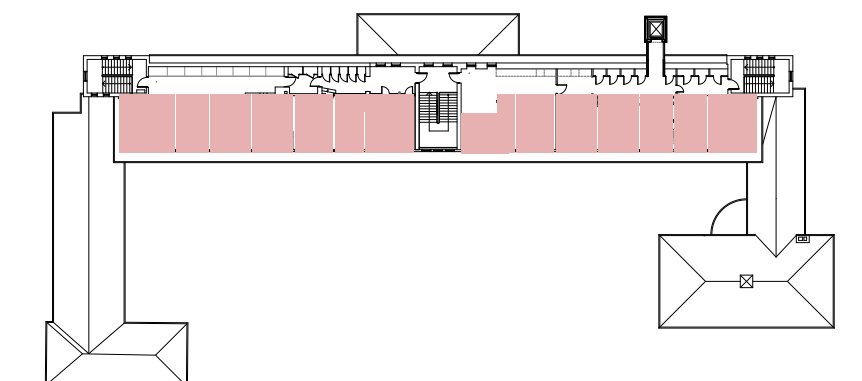
1.etg

2.etg

3.etg

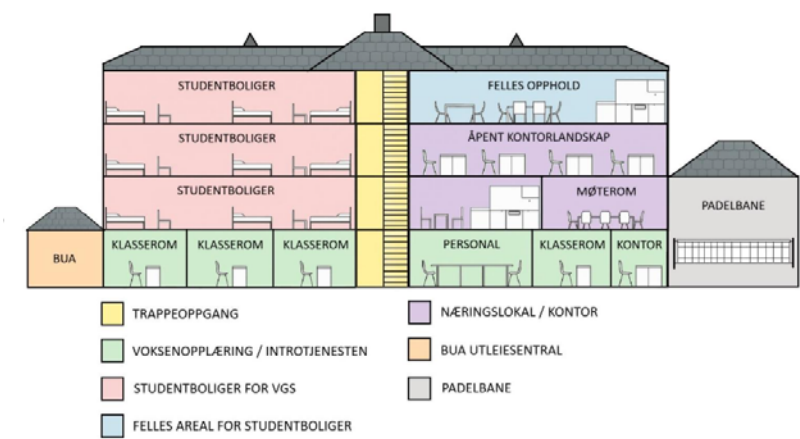
Felles kjøkken og stue, vaskerom mm. på grunnplan. Hybelenheter 18-30m² 40stk.

- Hybel (18-24m²)
- Felles
- Lagring
- Aktivitet

Studentloftet og næringsarena

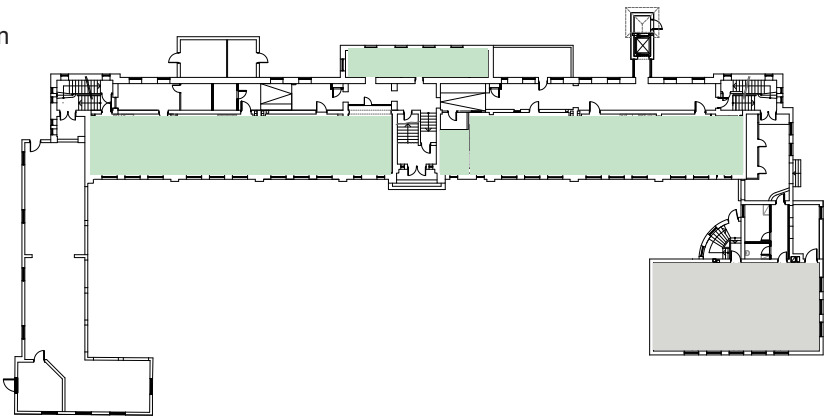
I kunnskapsgrunnlaget «Transformasjon av oppvekstbygg til sosiale møteplasser» (Sauda kommune, 2025) presenteres forslag A for ny bruk av Fløgstad skule. Alternativet har fått navnet «Studentloftet og næringsarena» og foreslår studentboliger i den ene halvdel av bygget, næringsarealer i den andre halvdel og introtjenesten i kjelleretasjen.

Illustrasjonen til venstre viser en planinndeling basert på dette forslaget, som gir totalt 20 hybelenheter ved Fløgstad skule.

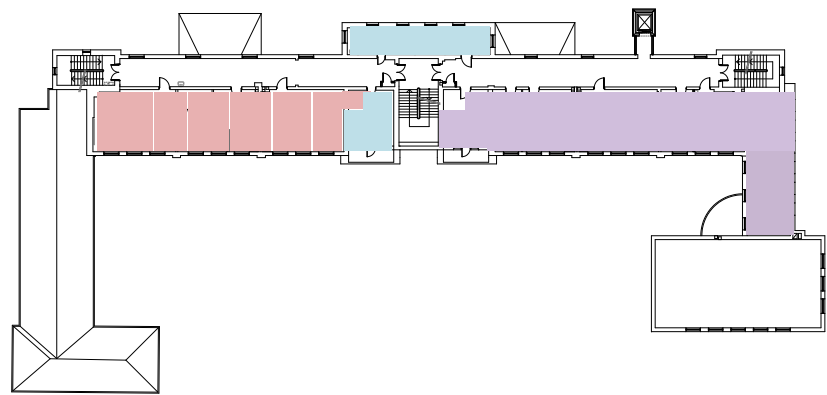

Figur: Programdiagram for Fløgstad skule alternativet "Studentloftet og næringsarena"
Hentet fra: "Transformasjon av oppvekstbygg til sosiale møteplasser" Sauda kommune, 2025

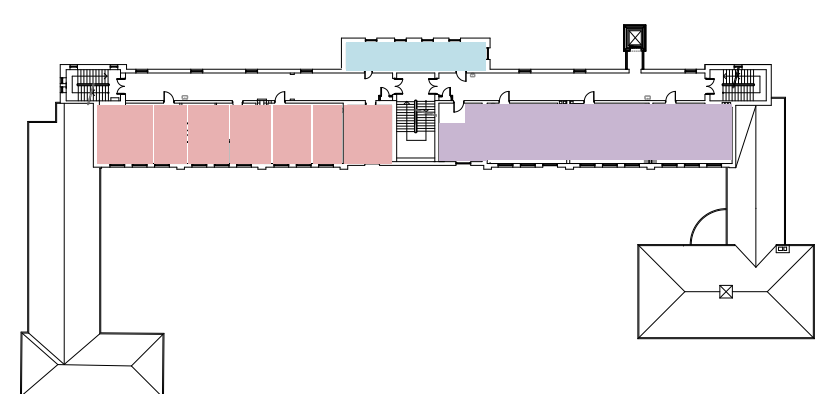
Grunnplan

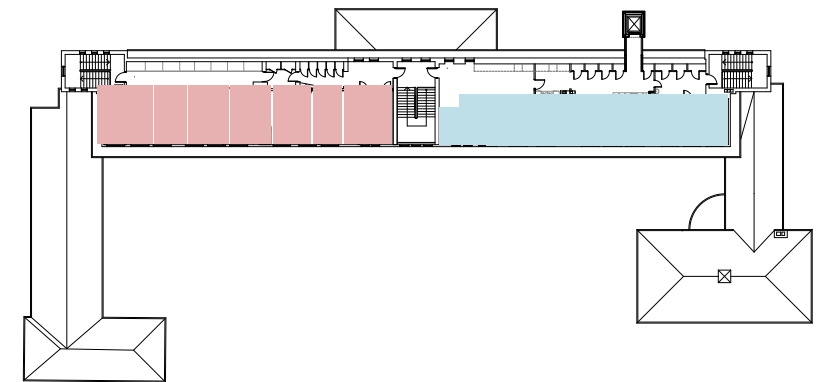
1.etg

2.etg

3.etg

Hybelenheter 18-24m²
20stk.

- Hybel (18-24m²)
- Felles
- Næring
- Aktivitet
- Intro tjeneste

Illustrasjon: AI-generert konferanserom i toppetasjen til Fløgstad skule
Hentet fra: "Transformasjon av oppvekstbygg til sosiale møteplasser" Sauda kommune, 2025

Illustrasjon: AI-generert Makerpace i Fløgstad skules sløydsal
Hentet fra: "Transformasjon av oppvekstbygg til sosiale møteplasser" Sauda kommune, 2025

5.4.2.

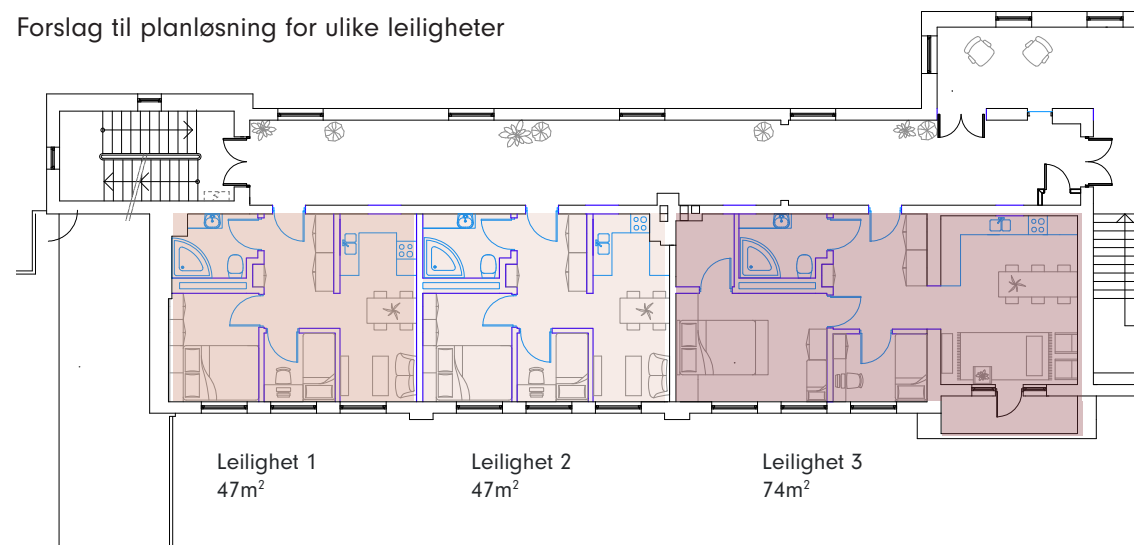
Alternativ C2 - Leiligheter

Boligmarkedet i Sauda kommune kjennetegnes ved en overvekt av eldre eneboliger og en sterk etterspørsel etter moderne leiligheter. Fløgstad skules sentrale plassering og historiske arkitektur danner et godt utgangspunkt for å utvikle attraktive og særpregede boliger. Byggets historie som skole, hvor blant annet vaktmesterboligen var integrert i bygningsmassen, understreker at boligfunksjon tidligere har vært naturlig i denne konteksten.

På venstre side vises eksempler på mulige leilighetsinndelinger. Forslagene omfatter 23 leilighetsenheter med varierende størrelser fra 42 til 100 m², noe som kan dekke et bredt spekter av behov, blant annet for barnefamilier, nyinnflyttere og eldre.

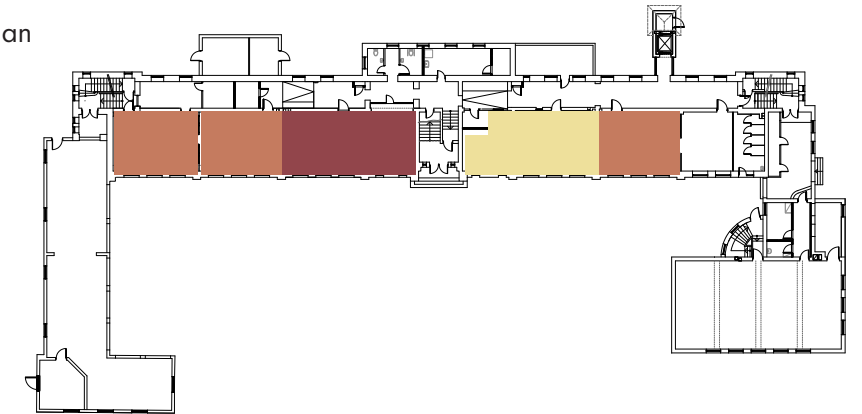
En betydelig utfordring i ombyggingen av Fløgstad skule til boligformål er at eksisterende sirkulasjon og korridorer ikke er tilpasset leiligheter med gode gjennomlyste rom. Planløsningen må derfor justeres slik at soverom og oppholdsrom får vinduer mot sørfasaden for tilfredsstillende dagslys. Selv om bod og bad kan plasseres uten dagslys, vil det være en kvalitet å sikre dagslysinnslipp fra mer enn én side i de mest brukte rommene. Det må også tas høyde for at soverom med sørvendte vinduer kan bli for varme, noe som stiller krav til effektive løsninger for solavskjerming.

Forslag til planløsning for ulike leiligheter

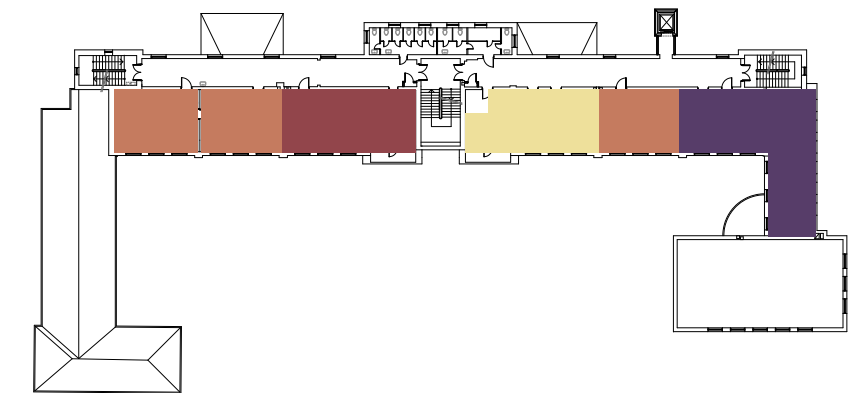

Beregning av grunnflate er basert på tegningsunderlag fra 2008 av Arkitektkontoret Brekke Helgeland AS. Kontrolloppmålinger er ikke utført.

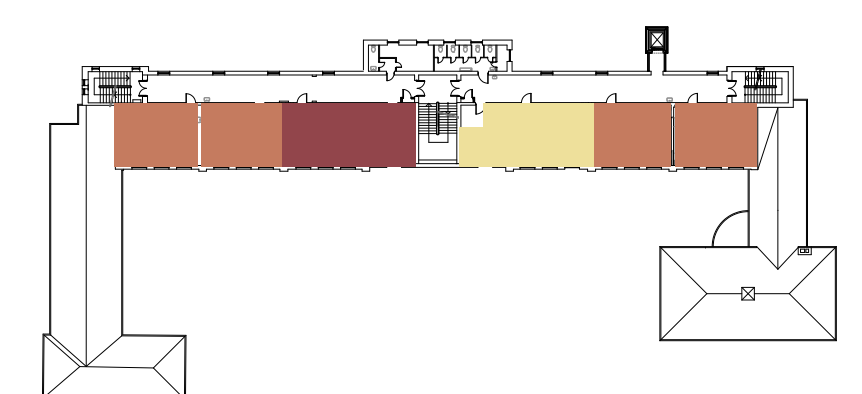
Grunnplan

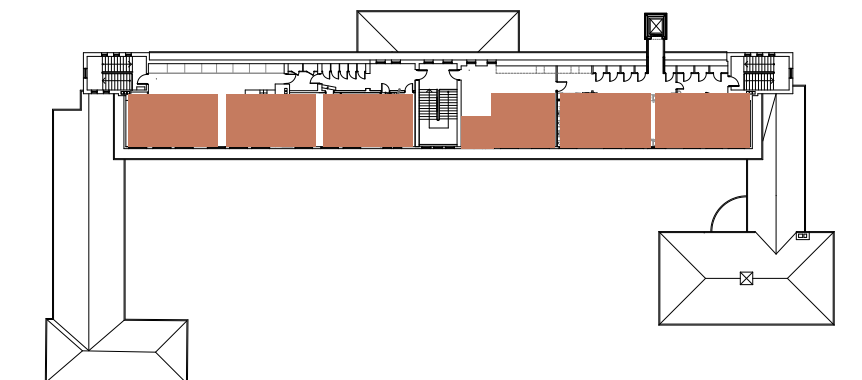
1.etg

2.etg

3.etg

Størrelse leiligheter

100m ²	74m ²	47m ²	42m ²
-------------------	------------------	------------------	------------------

Bilde: Befaring 15.07.2025

Illustrasjon: AI-generert leilighet i klasserom ved Fløgstad skule

6.

Vurdering og refleksjon

Dette kapittelet drøfter mulige fremtidige bruksformer for Fløgstad skule, med utgangspunkt i tre hovedalternativer: utvidelse til ny storskole, transformasjon til helsehus eller transformasjon til boligformål. Vurderingene er gjort med fokus på samfunnsnytte, bærekraft og hensynet til byggets kulturhistoriske verdi. Skolens sentrale beliggenhet og særpregede arkitektur gir et unikt potensial, men også klare rammer for hva som er mulig. Målet er å identifisere forslag som både ivaretar dagens behov og legger til rette for en langsiktig, helhetlig utvikling av bygget og nærmiljøet.

Bærekraft, inkludering og samfunnsnytte

Vurderingen av Fløgstad skules fremtidige bruk tar utgangspunkt i tre hovedalternativer, med egne muligheter og utfordringer vurdert ut fra bærekraft, inkludering og samfunnsnytte.

Fløgstad skule ligger i en kompleks kontekst som krever helhetlig planlegging. Bygningen inngår i en vernesone, noe som stiller krav til arkitektonisk og kulturhistorisk tilpasning ved eventuell videreutvikling. Tomten grenser til dyrket mark ved Lofthus gård, som omfattes av nasjonale føringer for jordvern og bærekraftig arealbruk. Den sentrale plasseringen, nær sentrum, boligområder og grøntarealer, gir gode forutsetninger for stedsutvikling i tråd med kompaktbyprinsippet, med korte avstander mellom hjem, skole, offentlige tjenester og rekreasjonsområder. Samtidig kan området utformes for å fremme inkluderende fellesskap gjennom tilgjengelige, trygge og sosiale møteplasser.

Alternativ 1: Utvidelse til ny storskole

En utvidelse av Fløgstad skule til en ny storskole vil kunne gi et moderne og funksjonelt læringsmiljø tilpasset fremtidige behov og forventet elevtallsvekst ved en eventuell omstrukturering. En samlet skolefunksjon kan styrke utdanningstilbudet i Sauda, bidra til rekruttering og understøtte langsiktig samfunnsutvikling. Eksisterende utearealer er allerede tilrettelagt for skolebruk, noe som gir et godt utgangspunkt for videre utbygging.

Å bygge ut Fløgstad skule kan samtidig være en unik mulighet for Sauda til å få en særegen storskole som kombinerer historisk arkitektur med moderne pedagogiske løsninger. De arkitektoniske kvalitetene, både innvendig og utvendig, representerer et nivå av håndverk og materialbruk som i dag sjelden bygges på grunn av kostnader. Med en målrettet oppgradering kan man derfor få et skolebygg som i sum gir mye for investeringen. Prosjektet kunne også fungere som et pilotprosjekt for hvordan eldre skolebygg kan transformeres til moderne læringsarenaer, med respekt for kulturhistorien og kravene til universell utforming.

Et nytt tilbygg åpner for energieffektive og miljøvennlige løsninger som kan gi godt inneklima og lavere driftskostnader. Samtidig vil investeringsbehovet være betydelig, og tiltaket kan skape konflikt med byggets kulturhistoriske verdi og gjeldende vernesonebestemmelser. Tilbygg fremfor full nybygging vil være et mer miljøvennlig alternativ, men utvikling av uteområdene må skje innenfor rammene som settes av omkringliggende dyrket mark og vernesone. Planleggingen bør følge faglige anbefalinger for pedagogiske bygg, slik det blant annet fremgår av rapporten Morgendagens skoler. Rom for læring, lek og utvikling (Wågø mfl., 2024, SINTEF Fag).

Alternativ 2: Transformasjon til helsehus

Ombygging til helsehus vil kunne møte viktige behov innen folkehelse, rehabilitering og sosial inkludering. Et helsehus kan gi bedre tilgang til spesialiserte tjenester og fremme arbeidsdeltakelse blant utsatte grupper. Nærheten til både Sauda sjukehus og Åbøtunet gjør plasseringen særlig gunstig for et slikt formål, med korte avstander og mulighet for tett samarbeid mellom tjenestene.

Fløgstad skules romslige planløsning, gode dagslysforhold og sentrale beliggenhet gjør bygget velegnet for formålet. Fleksible arealer gir gode muligheter for tilpasning til ulike funksjoner, inkludert kontor- og administrasjonsarbeidsplasser. For å møte dagens krav må universell utforming oppgraderes gjennom hele bygget.

Et viktig fortrinn ligger i byggets arkitektoniske særpreg: et helsehus i Fløgstad skule vil kunne gi pasienter, ansatte og besøkende omgivelser som bryter med institusjonspreget som mange helsetilbud har i dag. Arkitektur med historisk sjel kan virke helsefremmende og bidra positivt til opplevelsen av trygghet og verdighet.

Alternativet krever omfattende tekniske tilpasninger, særlig knyttet til medisinsk utstyr og universell utforming, samtidig som vernesonehensyn må ivaretas. Effektiv samhandling mellom aktører vil være avgjørende for driftens suksess. Gjenbruk av eksisterende bygningsmasse reduserer miljøbelastningen sammenlignet med nybygg, og et helsehus kan på denne måten bidra til både sosial og miljømessig bærekraft.

Alternativ 3: Transformasjon til boligformål

Transformasjon til boligformål vil kunne utnytte byggets sentrale plassering og særpregede historiske arkitektur som grunnlag for attraktive leiligheter, særlig rettet mot studenter, eldre, nyinnflyttede og barnefamilier.

Dette alternativet vil kunne møte et dokumentert boligbehov i Sauda, styrke tilflyttingen og bidra til økt livskvalitet. Gode hybeltilbud kan være avgjørende for å tiltrekke og beholde unge.

Samtidig skaper byggets opprinnelige planløsning utfordringer for optimal lys- og arealutnyttelse. Overoppheting i sørvendte rom må håndteres, og utearealene krever oppgradering for å fungere som gode fellesarealer. Ombygging til bolig vil kreve tekniske oppgraderinger for å oppnå moderne boligstandarder og universell utforming.

Funksjonell ombruk gir lavere miljøbelastning enn nybygg. Et sentrumsnært boligtilbud i historiske omgivelser kan styrke den sosiale bærekraften i lokalsamfunnet ved å bevare stedets særpreg, tiltrekke et mangfold av beboere og bidra til et levende sentrum.

Valget av fremtidig bruk bør baseres på en helhetlig vurdering av samfunnsnytte, tekniske og økonomiske forutsetninger samt bærekraftige prinsipper. Uavhengig av løsning bør byggets kulturhistoriske verdi bevares, og universell utforming og miljøvennlig drift integreres for å sikre et inkluderende og fremtidsrettet prosjekt. I en tid hvor mange bygninger rives uten tilstrekkelig vurdering, fremstår fortsatt bruk av Fløgstad skule som et både godt og bærekraftig valg. Det anbefales å gå videre med en utredning som avklarer hvilke arkitektoniske løsninger og kostnadsrammer som best ivaretar funksjonelle behov og støtter langsiktige mål for bærekraft, inkludering og samfunnsutvikling i Sauda.

Kilder

Fylkesmannen i Rogaland. Vedtekter for spesialområde Åbøbyen. Sauda kommune, 1983.

Halvorsen Thorén, K. H., E. C. A. Nordbø, H. Nordh, og I. Ø. Ottesen. Uteområder i barnehager og skoler: Hvordan sikre kvalitet i utformingen. Ås: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), 2019. ISBN 978-82-575-1659-8. <https://www.nmbu.no/fakultet/landsam/institutt/la>.

Helsedirektoratet. Miljø- og helsekrav til virksomheter § 4, (høringsutkast, endringer fra 19. juni 2025). <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/helse-og-miljo-i-barnehager-skoler-skolefritidsordninger/miljo-og-helsekrav-til-virksomheter-4>.

Høibo, Roy. Kraftkultur og kulturkraft – Kulturminneplan Sauda 2017, revidert 2019. Vedtatt 20.05.20.

Kommunal- og distriktsdepartementet. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027. Vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20232027/id2985764/> (hentet 11.07.2025).

Kommunekart. Arealplan for Åbøbyen – verneplan (Spesialområde). Sauda kommune. Skjermbilde hentet fra <https://kommunekart.com>, 1. juli 2025.

Norkart AS. Kommunekart.no. Tilgjengelig fra <https://kommunekart.com/>.

Norconsult Norge AS. (2024). Framtidas oppvekst Sauda: Kunnskapsgrunnlag (Oppdragsnr. 52401979, Dokumentnr. 1, Versjon 2). Utarbeidet for Sauda kommune. Bergen.

Norconsult. Presentasjon av arealnormer for grunnskoler i fem kommuner. Notat, 2015. Utgitt i samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelig fra chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclclefindmkaj/https://img1.custompublish.com/getfile.php/3976466.181.szjp7usbsqjllq/Sammenligning_grunnskoleareal2015.pdf?return=bardu.custompublish.com

Oddvar J. Wollt-Vindedal. «Gje Sauda eit smykke». Haugesunds Avis, 9. november 2005. <https://www.h-avis.no/nyheter/gje-sauda-eit-smykke/s/2-2.921-1.1686790>.

Prosjektil AS. Analyse Åbødalsveien med tiltak. 2. utgave. Sauda kommune, 21. desember 2022.

PwC. (2021). Økonomisk analyse av kommunens tjenesteleveranse - Omstilling 2025. Rapport Sauda kommune Omstilling 2025.pdf.

Riksantikvaren. “Gjenåpning av eldre inngangsparti til slottsstallene.” Eksempelsamling. Tilgjengelig fra: <https://riksantikvaren.no/eksempelsamling/gjenapning-av-eldre-inngangsparti-til-slottsstallene/>. [Tilgangsdato: 1. august 2025].

Riksantikvaren. “Heistårn på Akershus slott.” Eksempelsamling. Tilgjengelig fra: <https://riksantikvaren.no/eksempelsamling/heistarn-pa-akershus-slott/>. [Tilgangsdato: 1. august 2025].

Riksantikvaren. “Rampene på torget.” Eksempelsamling. Tilgjengelig fra: <https://riksantikvaren.no/eksempelsamling/rampene-pa-torget/>. [Tilgangsdato: 1. august 2025].

Riksantikvaren. “Smart innplassering av rampe.” Eksempelsamling. Tilgjengelig fra: <https://riksantikvaren.no/eksempelsamling/smart-innpasing-av-rampe/>. [Tilgangsdato: 1. august 2025].

Riksantikvaren. “Trappefri tilgang i universitetsbygning.” Eksempelsamling. Tilgjengelig fra: <https://riksantikvaren.no/eksempelsamling/universell-utforming/trappefri-tilgang-i-universitetsbygning/>. [Tilgangsdato: 1. august 2025].

Rogaland fylkeskommune. Utviklingsplan for Rogaland 2025–2028: Regional planstrategi. Vedtatt 29. oktober 2024. Stavanger: Rogaland fylkeskommune, 2024. https://www.rogfk.no/_f/p1/i005e5234-860c-4cf3-adce-61b0ebb1171e/utviklingsplanforrogaland2025-2028-vedtatt-versjon.pdf.

Rogaland fylkeskommune. Fylkesplan for regional utvikling, areal og mobilitet (FRAM-planen). <https://www.rogfk.no/vare-tjenester/planlegging/pagaende-plan-og-strategiarbeid/fylkesplan-for-regional-utvikling-areal-og-mobilitet-fram-planen/> (hentet 01.07.2025).

Rogaland fylkeskommune. Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn (HIS-planen). <https://www.rogfk.no/vare-tjenester/planlegging/pagaende-plan-og-strategiarbeid/regionalplan-for-helsefremmende-og-inkluderende-samfunn/regionalplan-for-helsefremmende-og-inkluderende-samfunn-his-planen.149363.aspx> (hentet 01.07.2025).

Rød, Kåre. Oppvekst i Sauda på 1950- og 1960-talet. Sauda: [Kåre Rød], 2023.

Røsdås, Erlend, Ingeborg Frøystad, Ingvild Mari Johnsen, og Sjur Vefring Stordal. 2025. “Transformasjon av oppvekstbygg til sosiale møteplasser: Mulighetsstudier av gjenbrukspotensialet i oppvekstbygg og kunnskapsgrunnlag for flerbrukshall i Sauda kommune.” Sauda kommune.

Røsdås, Erlend, Ingeborg Frøystad, Ingvild Mari Johnsen, og Sjur Vefring Stordal. 2025. Behovsanalyse for gjenbruk av bygg. Sauda kommune.

Sauda kommune. Kommuneplanens arealdel 2019–2031. Vedtatt i Sauda kommunestyre 20. mai 2020, sist revidert 19. oktober 2022.

Sauda Sogelag. “Arkitekturen.” Bli kjend med Åbøbyen. Tilgjengelig på <https://sauda-sogelag.no/abobyen/bli-kjend-med-abobyen/arkitekturen/>.

Sauda Sogelag. “Fløgstad skule.” Sauda Sogelag. <https://sauda-sogelag.no/abobyen/bli-kjend-med-abobyen/flogstad-skule/>. (Besøkt 30. juni 2025).

Statsforvalteren i Rogaland. Med hjarte for landbruk i sentrum av Sauda. Publisert 10. desember 2020. <https://www.statsforvalteren.no/Rogaland/Landbruk-og-mat/Naringsutvikling/med-hjarte-for-landbruk-i-sentrum-av-sauda/>.

Statsforvalteren i Rogaland. Statsforvalteren fremmer innsigelse til detaljreguleringsplan for Vaulen skole. Publisert 2. mars 2022. <https://www.statsforvalteren.no/rogaland/plan-og-bygg/arealforvaltning/statsforvalteren-fremmer-innsigelse-til-detaljreguleringsplan-for-vaulen-skole/>.

Tangstad, Karen Sofie. 2008. “Fløgstad skule.” Årbok for Sauda Sogelag, 2008.

Vetti, Torgeir. Soga om Fløgstad skule 1876–1996: Frå husmannsplass til monumentalt skulebygg. Sauda: Fløgstad skule, 1997.

Wägø, Solvår Irene, Karin Rendahl, Hans Petter Ulleberg, Claudia Trinidad Moscoso Paredes, Anders Homb, og Ellen Saur. Morgendagens skoler. Rom for læring, lek og utvikling. SINTEF Fag. Trondheim: SINTEF, 2024. <https://sintef.brage.unit.no/sintef-xmlui/handle/11250/3169659>.

Øverland, Åshild Marie. “Klasseskilje og klassemøte: Kvinner i eit industrisamfunn. Sauda 1910–1980.” Arbeiderhistorie (2001): 81–101.

